

Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

ETICĂ ȘI INTEGRITATE ACADEMICĂ

- CURS -

Dr. în Arte Vizuale Mirela Ștefănescu

Iași, 2019

Cuprins:

Introducere/3

Capitolul I. Noțiuni introductive în terminologia specifică eticii și integrității/5

I.1. Definirea eticii și integrității/5

I.2. Importanța cursului de etică și integritate academică/7

Capitolul II. Teme de Etică și integritate/11

II.1. Standarde de integritate. Norme și principii ale eticii/11

II.2. Deontologia profesională/15

II.3. Cultura etică. Dileme etice/16

II.4. Conflicte de interese și incompatibilități/16

Capitolul III. Codul de etică și deontologie profesională universitară/18

III.1. Importanța Codului de Etică într-o instituție de învățământ/19

III.2. Codul de etică și deontologie profesională universitară/20

Capitolul IV. Principii etice în activitatea de cercetare științifică/42

IV.1. Plagiatul/42

IV.2. Principii specifice de redactare a lucrărilor științifice – elaborarea planului cadru: titlul, cuprins, rezumat, bibliografie, anexe, citarea completă și corectă, note de subsol/49

IV.3. Corupția – educație, prevenire și combatere. Strategia națională anticorupție/56

Bibliografie/58

Introducere

Cursul de *Etică și integritate academică* urmărește dezvoltarea de competențe și abilități asociate principiilor de etică și integritate academică ce trebuie implementate și respectate în mediul universitar. Prin acest curs studenții UNAGE de la programul de master vor asimila principiile specifice eticii și integrității academice, vor dobândi abilități necesare pentru înțelegerea, respectarea și promovarea codului de etică al universității, astfel încât toate aceste cunoștințe să fie corect aplicate în cercetarea științifică, precum și în evoluția responsabilă a carierei profesionale.

Un aspect important al acestui curs se referă la necesitatea promovării unui sistem de valori culturale, etice, civice, identificarea unor situații de încălcări ale codului de etică și deontologie profesională, precum și implicarea în dezvoltarea instituțională prin îmbunătățirea standardelor de integritate existente în instituție, având ca finalitate dezvoltarea unei gândiri morale față de angajamentele asumate atât în cadrul studiilor universitare cât și în viitoarea carieră profesională.

Cursul este structurat pe patru capitole pe care le vom prezenta pe scurt mai jos, urmând a fi detaliate pe parcursul acestui material.

În primul capitol vom încerca să definim cele două concepte fundamentale de *etică* și *integritate*, precum și importanța rolului pe care le au în societate și în particular în mediul academic.

În următorul capitol vor fi dezbătute anumite teme ce țin de cunoașterea și aplicarea corectă a normelor academice, de identificarea situațiilor de încălcare a eticii și integrității universitare, precum și raportarea către consilierul de etică/comisia de etică a acestora. De asemenea vor fi prezentate etica și integritatea ca

standardele de evaluare în cadrul Sistemului de control intern managerial, care au rolul de a asigura un climat academic integru.

În al treilea capitol vor fi detaliate aspecte ce țin de codul de etică și deontologie profesională a UNAGE, precum și de importanța acestuia într-o instituție de învățământ universitar.

În capitolul al patrulea vor fi dezbătute principiile eticii în activitatea de cercetare științifică, elementele fundamentale de redactare a lucrărilor științifice, în așa fel încât să fie eliminate orice suspiciuni de plagiat, precum și implementarea Strategiei Naționale Anticorupție prin educație, prevenire și combaterea corupției.

Așadar, conținutul disciplinei oferă o perspectivă interdisciplinară asupra principiilor eticii și integrității, a valorilor care stau la baza drepturilor și obligațiilor studenților, contribuind la cunoașterea de către studenți a tuturor aspectelor privind importanței acestei discipline, precum și implicarea lor în discuții pe marginea principiilor prezentate.

Capitolul I. Noțiuni introductive în terminologia specifică eticii și integrității.

I.1. Definierea eticii și integrității.

„Etica este știința care se ocupă cu studiul teoretic al valorilor și al condiției umane, din perspectiva principiilor morale, și cu rolul acestora în viața socială; totalitatea normelor de conduită morală care reglementează relațiile dintre oameni precum și atitudinea lor față de societate, de o anumită clasă socială, de stat, de patrie, de familie etc.”¹.

Normele de etică care trebuie respectate pentru ca un individ să se poată dezvolta, să se împlinească personal și profesional reprezintă valorile și principiile întregii societăți. „Extrapolând rolul valorilor în dezvoltarea generală a societății la dezvoltarea particulară a mediului academic, sunt definite valorile etice și morale a căror asumare creează bazele unui mediu propice, adecvat educației și formării profesionale. Valorice academice susțin autonomia universitară și democrația în instituțiile de învățământ superior, iar la nivel individual asigură libertatea academică și oportunitățile egale”².

Fig. 1. Valorile Eticii

¹ <https://dexonline.ro/definitie/etica>, 14.01.2019.

² Beatrice Gabriela Ioan, *Etică și integritate academică, Ghid de bune practici*, Ed. Gr. T. Popa, Iași, 2018, p. 9.

„Etica se referă la comportamentul individual, în context organizațional sau nu, care poate fi apreciat sau evaluat fie din perspectiva valorilor, principiilor și regulilor etice explicite (coduri de etică, coduri de conduită sau alte tipuri de documente fără statut de act normativ) sau tacite (cultura organizațională), fie prin prisma consecințelor acțiunilor înseși”³.

Cât privește integritatea, aceasta reprezintă „caracterul integru; sentimentul demnității, dreptății și conștiinciozității, care servește drept călăuză în conduita omului; onestitate; cinste; probitate”⁴.

Noțiunea de integritate academică vizează calitatea de a fi cinstit, de a asimila și susține principiile și valorile pe care mediul universitar le promovează și de a proceda în concordanță cu obiectivele universității.

În acest sens, la nivelul fiecărui domeniu este elaborat Codul de etică în care sunt incluse reguli ce trebuie respectate și promovate, asigurându-se menținerea unor standarde etice ridicate în interiorul instituțiilor, în spiritul normativ al cadrului european.

Fig. 2. *Integritate academică*

³ Hotărâre Nr. 583/2016 din 10 august 2016 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2016 - 2020, a seturilor de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor din strategie și a surselor de verificare, a inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public emitent: Guvernul României publicată în: Monitorul Oficial NR. 644 din 23 august 2016, data preluării 14.01.2019.

⁴ <https://dexonline.ro/definitie/integritate>, 14.01.2019.

„Comportamentul integru este acel comportament apreciat sau evaluat din punct de vedere etic ca fiind corect. Integritatea, ca valoare individuală, se referă la această corectitudine etică, care nu poate fi delimitată de corectitudinea legală și profesională; comportamentul lipsit de integritate este o formă de subminare a misiunii organizației, conducând la un climat organizațional toxic pentru angajați și terți, și afectând interesele legitime ale tuturor celor implicați, inclusiv interesul public”⁵.

1.2.Importanța cursului de etică și integritate academică.

Introducerea acestui curs în planul de învățământ urmărește dezvoltarea de competențe și abilități asociate principiilor de etică și integritate academică ce trebuie implementate și respectate în mediul universitar, precum și dezvoltarea unei gândiri morale și de integritate a tuturor studenților de la toate nivelurile de studii universitare în ceea ce privește cultura etică în spațiul academic⁶.

Dobândirea abilităților necesare pentru înțelegerea, respectarea și promovarea normelor de etică și integritate profesională se realizează în sistemul de învățământ superior la toate programele de studii universitare prin cursul de Etică și Integritate Academică, curs ce a fost introdus prin ordinul Ministerului Educației Naționale 3131/2018 și publicat în Monitorul Oficial nr. 140 din 14.02.2018, obligatoriu pentru studiile universitare de masterat și doctorat și opțional la studiile de licență.

Acțiunile de la catedră ale cadrelor didactice influențează comportamentul studenților, așa încât trebuie pus foarte clar accentul pe formarea și dezvoltarea pe plan profesional, emoțional și social al fiecărui student în concordanță cu valorile morale și misiunea universitară. În acest sens, prioritatea universității este de a oferi, prin îmbunătățirea permanentă a programelor de studii, o educație de calitate studenților, care la rândul lor se dezvoltă armonios, capătă încredere într-un mediu academic pozitiv și constructiv. În acest scop, munca în echipă, susținerea reciprocă sunt esențiale în calitatea ofertei educaționale. „Fiecare angajat trebuie să fie conștient

⁵ Hotărâre nr. 583/2016 din 10 august 2016 emitent: Guvernul României publicată în: Monitorul Oficial nr. 644 din 23 august 2016, 14.01.2019.

⁶ Mircea Dumitru în interviu realizat de Florinela Iosip – <http://adevărul.ro/educație/universitar>, 6 iunie 2018.

de impactul activității sale asupra partenerilor și să își îndeplinească activitățile în mod constant în interesul studenților”⁷.

Un factor important este ca studenții să se implice voluntar în diverse activități din comunitatea academică, evident încurajați de anagajații universității, care la rândul lor trebuie să fie un exemplu în acest sens.

Scopul acestui curs este de a oferi strategii privind îmbunătățirea învățământului universitar românesc aliniindu-l la standardele europene cu ajutorul unor metode și proceduri de respectare a eticii și integrității la toate nivelurile învățământului universitar.

Fig. 3. Promovarea eticii în educație

Conținutul cursului oferă o perspectivă interdisciplinară asupra principiilor eticii și integrității, a valorilor care stau la baza drepturilor și obligațiilor studenților, cadrelor didactice și personalului administrativ.

Cunoașterea, înțelegerea, respectarea și promovarea normelor de etică și integritate în mediul academic de către studenți contribuie la capacitatea de îndeplinire a promisiunilor și angajamentelor; capacitatea de identificare și soluționare a unor situații conflictuale cu implicații de natură etică; capacitatea de implementare a normelor de etică în cercetarea științifică. „Cercetarea științifică reprezintă una dintre modalitățile prin care universitatea își îndeplinește misiunea de a transfera cunoaștere către societate”⁸.

Asimilarea adecvată a principiilor specifice eticii și integrității academice și aplicarea corectă în cercetarea științifică, constituie o premisă în evoluția responsabilă

⁷ Beatrice Gabriela Ioan, *op. cit.*, p.24.

⁸ *Idem*, p.55.

Promovarea unui sistem de valori culturale etice, civice, implicarea în dezvoltarea instituțională prin îmbunătățirea standardelor de integritate existente în mediul academic, identificarea, analiza și soluționarea diferitelor situații și comportamente ce contravin eticii academice, respectarea și aplicarea reglementărilor cu privire la etică și integritate, prevenirea și raportarea neregularităților asigură un climat academic integru, benefic pentru dezvoltarea individului și pentru sentimentul de împlinire profesională.

Fig. 5. Dezvoltarea personală prin promovarea valorilor eticii

Așadar, formarea conștiinței morale implică trei componente :

- cognitivă prin însușirea normelor și valorilor morale;
- afectivă prin adeziunea la norme, reguli și valori;
- volitivă sau acțională prin atitudini față de norme, reguli și valori morale.

Capitolul II. Teme de Etică și integritate.

II.1. Standarde de integritate. Norme și principii etice.

În cadrul Sistemului de control intern managerial *Etica și Integritatea* sunt standarde pe care conducerea și personalul instituției publice le cunosc și le susțin, le respectă și le aplică, evitând conflictele de interese, contribuind la prevenirea și raportarea fraudelor, actelor de corupție și semnalarea neregularităților. „Obiectivul standardelor este de a crea un model de control intern managerial uniform și coerent. De asemenea, standardele constituie un sistem de referință, în raport cu care se evaluează sistemele de control intern managerial, se identifică zonele și direcțiile de schimbare”⁹.

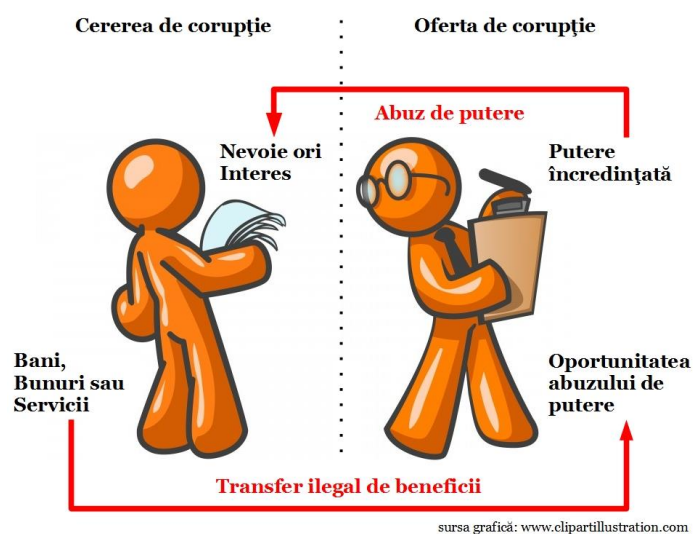

Fig. 6. Exemplu de corupție

”În standardele legale de integritate sunt avute în vedere acele măsuri de transparență instituțională și de prevenire a corupției consacrate de legislația națională și reflectate în inventarul anexă la documentul privind Strategia Națională Anticorupție”¹⁰.

⁹ Adrian Ivan, curs de *Etică, integritate și anticorupție în administrația publică*, p. 42.

¹⁰ Hotărâre nr. 583/2016 din 10 august 2016 emitent: Guvernul României publicată în: Monitorul Oficial nr. 644 din 23 august 2016, 14.01.2019.

Un aspect relevant legat de principiile promovate la nivelul universității se referă la diferențele culturale. În mediul academic întâlnim o diversitate culturală și religioasă care sunt respectate de către comunitatea universitară, adaptând metodele de învățare și predare în consens cu specificul cultural, cu atât mai mult într-un mediu academic artistic.

Cadrele didactice trebuie să cunoască misiunea și regulile universității privind etica și integritatea, să ofere exemple de bune practici studenților, să informeze studenții cu privire la convențiile academice referitoare la normele de etică și integritate, să îndrume studenții în activitățile de învățare și respectare a normelor etice, precum și respectarea procedurilor în cazul în care se suspectează încălcări ale integrității universitare.

Norme și principii etice

Normele și problemele etice trebuie să fie abordate ca preocupări majore ale societății. În unele culturi ele sunt percepute diferit în funcție de contextele sociale, deși normele morale trebuie să fie recunoscute ca principii universal valabile, să fie aplicate oricui, oricând și oriunde.

Dintre principiile etice universal valabile amintim: onestitatea, corectitudinea, responsabilitatea, respectul, integritatea. Aceste principii au un caracter obiectiv și absolut ce nu depind de sentimente, obiceiuri, credințe.

Pentru respectarea normelor eticii și deontologiei profesionale, precum și pentru ghidarea în luarea deciziilor, conform legii, instituțiile au realizat coduri de etică care cuprind principii de conduită morală și deontologie profesională specifice profilului fiecărei unități (vezi Codul de etică și deontologie profesională a UNAGE).

Deși sunt foarte importante și necesare, în România se discută foarte puțin despre norme de etică și integritate. Mulți nu conștientizează obligativitatea respectării normelor de etică și încalcă cu bună știință sau nu aceste principii.

Exemple de comportamente care încalcă normele etice sunt cele legate de libertatea și integritatea persoanei sau egalitatea de șanse, dar și reputația unei instituții:

- Afirmările neadevărate: minciuni, exagerări făcute în mod conștient, creând

impresii false;

- Nerespectarea confidențialității: divulgarea de informații secrete, confidențiale;
- Nerespectarea deontologiei profesionale;
- Folosirea unor idei care nu ne aparțin fără permisiune;
- Traficul de influență;
- Permitearea unor abuzuri în instituții;
- Protejarea unor comportamente neetice;
- Favoritismul și nepotismul;
- Hărțuirea și hărțuirea sexuală;
- Încălcarea drepturilor celorlalți;
- Ascunderea unor documente ce trebuie transmise.

Norme de etică ce trebuie respectate în mediul academic:

1. Norme de etică privind relațiile dintre studenții universității

Indiferent de Facultatea pe care o urmează, anul de studiu sau de specializare studenții universității trebuie să respecte o serie de norme (cuprinse și în Codul drepturilor și obligațiilor studentului din U.N.A.G.E. Iași)¹¹, printre care amintim:

- Să se promoveze spiritul de colegialitate;
- Să existe respect reciproc între toți studenții;
- Rezolvarea pe cale amiabilă a conflictelor sau disputelor ce pot apărea;
- Să nu folosească limbajul sau tonul necorespunzător statutului de student;
- Este considerată imorală orice formă de fraudă intelectuală: preluarea unor proiecte, teme sau lucrări științifice, plagiatul parțial sau total, copiatul la examene, etc;
- Promovarea spiritului de competiție loială în mediul studentesc.

În cadrul universității, în calitate de student, indiferent de specializare sau anul de studiu, pot fi considerate abateri disciplinare, toate acțiunile care încalcă Codul

¹¹ <https://www.arteiasi.ro/wp-content/uploads/2018/04/sndtc151.pdf>, 14.01.2019

drepturilor și obligațiilor studenților, precum violența fizică (agresiunea, hărțuirea sexuală, furtul, distrugerea de bunuri sau vandalismul) și verbală (prin folosirea unui vocabular licențios, ofensiv, discriminatoriu sau a hărțuirii psihice prin defăimare, calomniere sau amenințare) în relație cu colegii sau profesorii, consumul sau posesia de substanțe interzise, alcool, droguri.

2. *Norme de etică privind relațiile dintre cadrele didactice și studenți*

Pentru a crește interesul studenților de a participa la cursuri cadrele didactice trebuie să folosească metode adecvate de predare a cursurilor/ seminariilor/ laboratoarelor.

În ceea ce privește procesul de predare cadrele didactice trebuie să aibă o relație transparentă cu studenții chiar din primele ore de predare, să prezinte studenților care sunt cerințele cursului, forma de evaluare, criteriile de evaluare și ponderea din nota finală pentru fiecare criteriu.

Examenele, verificările sau susținerile referatelor să se desfășoare într-o atmosferă academică calmă, fără tensiuni, asigurându-se astfel condiții optime de evaluări corecte și obiective;

Trebuie respectat principiul nediscriminării și egalității de șanse, fiind interzisă discriminarea studenților datorită sexului, etniei, naționalității, religiei, categoriei sociale, stării sociale, a mediului de proveniență sau disabilității;

Este interzisă și se sancționează hărțuirea care se poate manifesta prin: misoginism, rasism, șovinism, hărțuirea datorată convingerilor religioase, politice sau hărțuirea sexuală.

Este interzis și se sancționează plagiatul în cazul examenelor de absolvire sau a proiectului de diplomă.

Este interzisă și se pedepsește tentativa de mituire a cadrului didactic de către student în vederea promovării examenelor.

Este văzută ca imorală traficarea examenelor, lucrărilor, referate în schimbul unor avantaje materiale.

Cadrele didactice au obligativitatea de a respecta confidențialitatea referitor la viața privată a studenților, informațiile se dau doar la cererea decanului sau rectorului

după o solicitare întemeiată.

3. Norme de etică privind relațiile dintre studenți și personalul didactic auxiliar sau nedidactic

În rezolvarea solicitărilor studenților personalul didactic auxiliar sau nedidactic din cadrul anumitor servicii trebuie să manifeste răbdare, sollicitudine și tact;

Personalul administrativ care își desfășoară activitatea la căminul UNAGE trebuie să trateze problemele studențești în aceeași măsură pentru toți, fără favoritisme sau discriminări;

Este interzisă orice tentativă de mituire, fiind considerată abatere de la normele etice;

Este interzisă hărțuirea sub orice formă: rasismul, misoginismul, șovinismul, xenofobia, hărțuirea produsă de convingerile religioase sau politice și hărțuirea sexuală;

Este obligatoriu ca personalul didactic auxiliar sau nedidactic să respecte confidențialitatea privind informațiile care se referă la viața privată a studenților;

Este necesar să se respecte deontologia profesională.

II.2. Deontologia profesională¹²

Deontologia este partea eticii care studiază normele și obligațiile specifice unei activități profesionale, reprezentând totalitatea regulilor și uzanțelor care reglementează, de exemplu: relațiile dintre medici sau dintre aceștia și pacienți; teorie despre originea, caracterul și normele obligației morale în general¹³.

Deontologia unei profesii are la bază norme care sunt reglementate în activitatea instituțională, sub aspectul a ceea ce este interzis și permis în comportamentul reprezentanților profesiei respective. Normele deontologice ale profesiei sunt formulate în coduri de etică și deontologie profesională.

¹² Aspecte ale deontologiei profesionale universitare sunt incluse în Codul de etică și deontologie profesională.

¹³ <https://dexonline.ro/definitie/deontologie>, 15.03.2019.

Spre exemplu: medicii au „Jurământul lui Hipocrat”; magistrații, notarii, avocații au „Codul onoarei judecătorului” sau „Codul etic al notarului” sau diferite coduri de etică ale altor categorii profesionale, ce presupun anumite valori și principii ce trebuie respectate:

- etica pedagogului presupune respect, exigență, reputație credibilitate;
- etica medicală presupune confidențialitate, receptivitate, toleranță, sacrificare;
- etica judecătorului presupune libertatea individuală, independența de „puterea banului”, de partide și alte organizații, libertatea de opinie, responsabilitate;
- etica ofițerului presupune patriotism, perseverență și curaj, grijă de subalterni, onoarea de ofițer.

II.3. Dileme etice. Cultura Etică.

O dilemă etică este o situație care implică alegerea dintre două sau mai multe alternative la fel de nepotrivite, care se exclud reciproc, având la bază principii morale. „O situație în care trebuie să se facă o alegere între două direcții de acțiune care implică încălcarea unui principiu moral. (Dicționarul Oxford).

Pentru ca o situație să fie clasificată ca „dilema etică”, trebuie să fie întrunite trei condiții:

- * Persoana trebuie să ia o decizie neplăcută cu privire la calea de acțiune care ar fi cea mai potrivită,
- * Trebuie să existe diferite acțiuni/situații dintre care să se poată alege,
- * Indiferent de calea de acțiune adoptată, un principiu etic este compromis sau încălcat. Cu alte cuvinte, nu există o soluție perfectă”¹⁴.

II.4 Conflicte de interese și incompatibilități

Vorbim de conflict de interese în situația în care o persoană care exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal care influențează îndeplinirea atribuțiilor sale oficiale cu imparțialitate și obiectivitate. Interesele personale pot include beneficii pentru sine sau pentru familia sa, pentru rude, prieteni

¹⁴ Karen Allen 2012 https://www.socialworker.com/featurearticles/ethicsarticles/What_Is_an_Ethical_Dilemma%3F/ 26.03.2019.

sau pentru persoane sau organizații cu care persoana are relații de afaceri sau politice. Fapta prin care persoana a obținut direct sau indirect un folos patrimonial pentru sine, rude, prieteni etc. se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică. (art. 301 din codul penal – legea nr. 286/ 2009).

Incompatibilitatea reflectă acea situație în care un oficial public ocupă mai multe funcții în același timp, deși acest cumul este interzis prin lege. De exemplu: primar și consilier local; primar și membru în Consiliul de Administrație la o Societate Comercială; funcționar public la minister și funcționar public la o agenție a statului;

Așadar, conflictul de interese presupune luarea unei decizii sau participarea la luarea unei decizii într-o situație în care există și un interes personal, în timp ce incompatibilitatea este acea situație în care un funcționar public ocupă două sau mai multe funcții, cumulul de funcții fiind interzis.

Mai multe aspecte și exemple de situații în care întâlnim conflicte de interese și incompatibilități sunt prezentate în capitolul despre Codul de etică și deontologie profesională.

Capitolul III. Codul de etică și deontologie profesională universitară.

Universitatea Națională de Arte "George Enescu" din Iași este o instituție de învățământ artistic superior cu domenii și specializări multiple și în același timp cu profunde implicații în viața artistică ieșeană, națională și internațională, impunându-se "ca un important și avizat promotor al acestui valoros și original patrimoniu cultural"¹⁵, fiind concentrată pe promovarea creației artistice românești și ieșene, pe cultivarea și dezvoltarea gustului pentru frumos și pentru o creație autentică, precum și pe formarea tinerelor talente—creatori, interpreți, cercetători.

Universitatea de Arte Ieșeană a trecut prin mai multe și anevoioase procese de reorganizare. După revoluția din decembrie 1989 a fost susținută ideea reînființării Academiei de Arte Frumoase, pe principii moderne de predare și funcționare și de păstrarea a prestigiului învățământului artistic superior la Iași. Astfel, au fost adresate ministrului învățământului post-decembrist, Mihai Șora patru scrisori semnate de artiști renumiți printre care Corneliu Baba, Ion Irimescu și Horia Bernea.

Un al patrulea document a fost semnat de criticul de artă și profesor Radu Negru. În toate cele patru scrisori era reiterată nevoia de refacere a Academiei de Arte Frumoase ca o instituție "continuatoare a marilor tradiții ale Școlii ieșene de Arte frumoase de la 1860 și ale Academiei de Arte frumoase de la 1931"¹⁶.

Abia în anul 1992 Conservatorul devine Academia de Arte "George Enescu" cuprinzând domeniile muzică, teatru și arte plastice și decorative, la care pe parcursul anilor s-au acreditat mai multe specializări noi.

În anul 1997 instituția primește titlul de Universitatea de Arte "George Enescu" iar interesul este "tot mai bine definit, pentru înscrierea universității în noile orientări, principii și structuri organizatorice cu privire la evoluția și dezvoltarea învățământului superior din România"¹⁷.

¹⁵ Mihail Cozmei, *Pagini din istoria învățământului artistic modern din Iași la 150 de ani*, Ediția a 2-a cu adăugiri, Editura Artes, Iași, 2010, p.244.

¹⁶ Sava Valentin, *Învățământul artistic național ieșean și vocația lui europeană*, Ed. Artes, Iași, 2010, p.77.

¹⁷ Mihail Cozmei, *op. cit.*, p.236.

Universitatea Națională de Arte "George Enescu" din Iași, prin "unirea celor trei domenii de artă – muzică, artă vizuală și artă scenică – poate duce la uimitoare descătușări de energii creatoare"¹⁸ având ca obiectiv "formarea temeinică a viitorilor oameni de artă și, totodată, afirmarea viguroasă a studenților și cadrelor didactice în viața artistică de astăzi, tot mai bogată, mai contradictorie și provocatoare"¹⁹.

Procesul permanent de reformă și evaluări la care a participat Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași, primind de la ARACIS calificativul *grad ridicat de încredere* în anul 2010 și reconfirmat în anul 2015 constituie apogeul unor remarcabile activități didactice și artistice, punând în valoare potențialul artistic și științific al cadrelor didactice și studenților universității.

III.1. Importanța Codului de Etică într-o instituție de învățământ

Fig.7 Principii ale eticii

Codul de etică dintr-o instituție trebuie promovat în rândul angajaților, astfel încât fiecare să ia la cunoștință prevederile, fiind obligați să respecte normele de conduită profesională și integritate, precum și raportarea încălcării acestor reguli.

Scopul Codului de etică și deontologie profesională este de a susține și de a dezvolta continuu un climat academic de colaborare, respect reciproc, colegialitate,

¹⁸ Mihail Cozmei, *op. cit.*, p288.

¹⁹ *Ibidem.*

politețe, încredere, discreție, solidaritate, facilitând o evoluție a calității activității didactice și profesionale, de cercetare și educație, în general de a îmbunătăți atmosfera de lucru în universitate, având impact major atât în mediul universitar precum și în afara acestui cadru, asupra profilului moral al societății per ansamblu.

Prevederile Codului de etică și deontologie profesională se aplică tuturor membrilor comunității academice: personal didactic, personal didactic auxiliar, personal de cercetare, personal nedidactic, studenți, masteranzi, doctoranzi.

Implementarea Codului de etică și deontologie profesională la nivelul instituției se poate face de către consilierul de etică prin organizarea de sesiuni de instruire a angajaților care să le prezinte cazuri concrete atât de respectare cât și de abateri ale normelor de etică și integritate, care sunt sancțiunile prevăzute de lege în cazul nerespectării codului de etică, precum și posibilitatea de sesizare a unor incidente de natură etică.

Potrivit Legii 7/ 2004, consilierul de etică acordă consultanță și asistență personalului din cadrul instituției cu privire la respectarea normelor de conduită, precum și rezolvarea dilemelor și a incertitudinilor în materie de etică; monitorizează aplicarea prevederilor codului de etică, precum și întocmirea rapoartelor periodice privind respectarea normelor de etică din instituție etc.²⁰

III.2. Codul de etică și deontologie profesională universitară

Codul de Etică și deontologie profesională din prezentul curs a fost prelucrat cu modificări și adăugiri după Codul de etică și deontologie profesională al Universității Naționale de Arte „George Enescu”²¹ din Iași, al Universității Tehnice „Gh. Asachi” Iași²² și al Universității București²³.

²⁰ Adrian Ivan, curs de *Etică, integritate și anticorupție în administrația publică*, p.54.

²¹ <https://www.arteiasi.ro/wp-content/uploads/2018/05/Carta-UNAGE-Final-Site..pdf>, 26.03.2019.

²² [http://www.calitate.tuiasi.ro/TUIASI.COD.01_Codul%20de%20etica_E3R0%20\(1\).pdf](http://www.calitate.tuiasi.ro/TUIASI.COD.01_Codul%20de%20etica_E3R0%20(1).pdf) 26.03.2019.

²³ <https://www.unibuc.ro/wp-content/uploads/2018/12/Codul-de-Etica%CC%86-al-Universita%CC%86t%CC%A6ii-din-Bucures%CC%A6ti.pdf>, 26.03.2019.

Codul de etică și deontologie profesională reprezintă un ansamblu de reguli privitoare la modul de a acționa în spațiul academic și social, pe care întreaga comunitate academică trebuie să le respecte.

Codul de etică și deontologie profesională ca parte integrantă a sistemului de asigurare a calității instituționale, contribuie la îmbunătățirea proceselor de formare profesională, morală și civică.

Codul de etică și deontologie profesională promovează valori și principii etice profesionale, precum: libertatea academică, autonomia personală, dreptatea și echitatea, respectul și toleranța, meritul personal, transparența, responsabilitatea individuală și publică, onestitatea și corectitudinea intelectuale, bunăvoința și altruismul.

În Codul de etică și deontologie profesională universitară al Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași sunt detaliate aceste principii fundamentale pe care toți factorii implicați în procesul educațional trebuie să le cunoască, să le respecte să le susțină și să prevină cazurile de abatere de la aceste norme asumate de universitate.

Libertatea academică

Fiecare membru al comunității universitare are datoria de a participa la activitățile de educație și cercetare ale Universității, precum și la organizarea și coordonarea acestora, având dreptul de a-și alege temele de cercetare și de studiu, de a evalua și valorifica rezultatele cercetării, contribuind la creșterea gradului de competitivitate a programelor de învățământ.

Orice membru al comunității academice trebuie să evite încălcarea libertății celorlalți, fiind încurajate abordarea critică, parteneriatul intelectual și cooperarea, indiferent de opiniile politice sau de credințele religioase. Convingerile politice și credințele religioase și orice alte categorii de convingeri sau credințe fac parte strict din sfera privată a membrilor comunității universitare și nu pot fi impuse cadrelor didactice, studenților sau cercetătorilor, prin manipulare, îndoctrinare, abuz de putere și autoritate.

Toți membrii comunității academice au obligația de a respecta confidențialitatea în problemele care țin de viața privată a studenților și nu vor da

informații decât cu autorizația decanatului sau rectoratului și numai când există motive îndreptățite, la solicitarea organelor abilitate. Această reglementare este valabilă și în cazul status-ului marital, a orientării sexuale sau a dizabilităților, a domiciliului, apartenenței politice, religioase etc.

Autonomia personală

Exercitarea autonomiei personale în mediul universitar presupune posibilitatea membrilor comunității de a alege în cunoștință de cauză programele de studiu și cercetare, traseele în cariera academică, oportunitățile, nivelul de excelență la care se dorește să se acceadă. Toate informațiile de importanță pentru membrii comunității academice ce privesc standardele academice, programele de studii, evaluare, angajare, promovare, admitere, trebuie să fie publicate pe paginile de web ale universității.

Membrii comunității academice au deplina libertate de expresie în activitatea pe care o desfășoară, în virtutea exercitării și respectării autonomiei personale, precum și asocierea în sindicate, în scopul apărării drepturilor prevăzute de lege; au dreptul să înființeze societăți științifice, culturale și asociații, naționale și internaționale sau să facă parte din acestea, în măsura în care acest lucru nu aduce prejudiciu asupra prestigiului și imaginii instituției.

Dreptatea și echitatea

Membrii universității vor fi tratați drept, corect și echitabil. Universitatea adoptă măsuri ferme pentru egalitatea de șanse privind accesul la studii, angajare și la programe, pentru eliminarea conflictelor de interese, pentru prevenirea și combaterea oricărei forme de corupție, favoritism și nepotism.

Membrii comunității universitare și ai personalului administrativ trebuie tratați drept, corect și echitabil, în spiritul respectării adevărului, legalității, moralității și al eliminării abuzului de putere.

Universitatea asigură egalitatea de șanse și de tratament pentru dezvoltarea personală a tuturor membrilor comunității universitare și personalului administrativ.

Principiul eliminării conflictelor de interese, incompatibilităților și corupției

Membrii comunității universitare trebuie să evite și să elimine conflictele de interese și incompatibilitățile.

Universitatea evaluează situațiile de **conflicte de interese** și incompatibilități și

ia măsurile necesare pentru eliminarea situațiilor care pot conduce la conflicte de interese și incompatibilități.

Un membru al comunității universitare sau al personalului administrativ este în conflict de interese dacă se află în una dintre următoarele situații:

- a) este solicitat să ia decizii sau să participe la luarea deciziilor cu privire la persoane fizice și juridice, cu care are relații cu caracter patrimonial;
- b) este solicitat să ia decizii sau să participe la luarea deciziilor cu privire la persoane fizice, care sunt soțul/soția, afini sau rude până la gradul al III-lea inclusiv.
- c) participă în cadrul aceleiași comisii, constituite conform legii, cu alte cadre didactice, de cercetare sau didactice auxiliare, care au calitatea de soț, afin sau rudă până la gradul al III-lea inclusiv;
- d) interesele sale patrimoniale, ale soțului, afinilor sau rudelor sale până la gradul al III-lea inclusiv pot influența deciziile pe care trebuie să le ia în exercitarea funcției;
- e) desfășoară activități în cadrul unor comisii de doctorat, de masterat sau de licență, organizate de către alte universități, fără aprobarea Senatului universitar.
- f) ocupă funcții sau desfășoară activități de predare sau de cercetare la alte instituții de învățământ superior publice sau private, fără aprobarea Senatului universitar;
- g) desfășoară activități care presupun o conduită neconformă cu etica și deontologia profesională ori aduc prejudicii de imagine Universității, prin propagandă de destructurare instituțională, campanii de dezinformare în mass-media ori alte activități, care pot afecta realizarea misiunii instituției;
- h) deține o funcție de conducere la universitate și părți sociale sau acțiuni la societăți comerciale, ce realizează activități în domeniul educațional sau de formare continuă ori care a avut sau are contracte de orice tip cu universitatea;
- i) deține o funcție de conducere la universitate și funcția de președinte al unui partid politic, la nivel local sau național.

În Hotărârea nr. 583/2016 din 10 august 2016 privind aprobarea Strategiei

naționale anticorupție pe perioada 2016 - 2020, publicată în: Monitorul Oficial nr. 644 din 23 august 2016 sunt precizate și alte aspecte privind conflictul de interese: „incident de integritate - situația în care cu privire la un angajat al unei instituții/autorități publice sau întreprinderi publice a fost luată sau dispusă cel puțin una dintre următoarele măsuri:

a) încetarea disciplinară a raporturilor de muncă, ca urmare a săvârșirii unei abateri de la normele deontologice sau de la alte prevederi similare menite să protejeze integritatea funcției publice;

b) trimiterea în judecată sau condamnarea pentru săvârșirea unei infracțiuni de corupție sau a unei fapte legate de nerespectarea regimului interdicțiilor, incompatibilităților, conflictului de interese sau declarării averilor;

c) rămânerea definitivă a unui act de constatare emis de către Agenția Națională de Integritate, referitor la încălcarea obligațiilor legale privind averile nejustificate, conflictul de interese sau regimul incompatibilităților;

d) rămânerea definitivă a unei decizii emise de Consiliul General al Consiliului Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU) privind o lucrare științifică”²⁴;

În cazul existenței unui conflict de interese, orice membru al comunității universitare sau al personalului administrativ este obligat să se abțină de la rezolvarea cererii, luarea deciziei sau participarea la luarea unei decizii și să-l informeze de îndată pe șeful ierarhic, căruia îi este subordonat direct sau pe președintele organului colegial de conducere, despre abținerea sa.

Incompatibilitatea reprezintă interdicția de a exista raporturi ierarhice directe între personalul didactic, de cercetare sau auxiliar care ocupă o funcție de conducere și soții, afinii sau rudele până la gradul al III-lea inclusiv ai acestora. În conformitate cu prevederile legii, incompatibilitatea presupune și interdicții privind exercitarea concomitentă a unor funcții și demnități.

²⁴ Hotărârea nr. 583/2016 din 10 august 2016 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2016 - 2020, publicată în: Monitorul Oficial nr. 644 din 23 august 2016- Emitent Guvernul României, 14.01.2019.

Se consideră forme grave de **corupție** și se interzic următoarele practici:

- a) primirea de mită și/sau darea de mită, inclusiv tentativele de primire și/sau dare de mită;
- b) traficarea examenelor de orice fel (admitere, finalizarea studiilor, examene la discipline, doctorat etc.), a evaluărilor la concursurile pentru ocuparea posturilor ori pentru promovare;
- c) traficul de influență pe cale ierarhică, colegială sau prin asociați, prieteni sau rude;
- d) primirea de foloase necuvenite sau solicitarea de către membrii personalului universitar de bani sau cadouri precum și tentativa de mituire sau mituirea acestora precum și co-interesarea sub orice alte forme;
- e) adunarea de fonduri de la studenți pentru cadouri sau pentru mese de protocol oferite cadrelor didactice care participă la examenele de finalizare a studiilor, la evaluarea lucrărilor de diplomă, a disertațiilor, referatelor în cadrul pregătirii doctoratului etc;
- f) solicitarea unor servicii personale, de orice tip, de la persoane care sunt sau urmează să fie în proces de evaluare, angajare sau promovare, precum și oferirea unor astfel de servicii în schimbul bunăvoinței;
- g) favoritismul în procesul de evaluare, angajare sau promovare, de împărțire a sarcinilor didactice ori administrative. Favoritismul nu trebuie confundat cu preferința pe baze de competențe demonstrate (cazul de angajare pe motive de competențe deosebite sau de excelență profesională recunoscute de comunitatea specialiștilor în domeniu);
- h) oferirea de bani, cadouri sau servicii membrilor personalului universitar pentru furnizarea serviciilor deja prevăzute în fișa postului, precum și pentru influențarea procesului de evaluare, angajare sau promovare.

Bunăvoința și Grijă

Universitatea încurajează actele de bunăvoință și grija față de membrii comunității academice și față de orice persoane sau grupuri aflate în nevoie. Bunăvoința și grija nu trebuie să submineze imparțialitatea în evaluare.

Bunăvoința și grija au un rol major în formarea unui mediu propice dezvoltării

personale și profesionale.

Sunt sancționate: indiferența sistematică față de cererile studenților și cadrelor didactice sau nepăsarea în cazuri în care acestea afectează major desfășurarea procesului de învățământ sau cercetare

Meritul

Universitatea asigură recunoașterea, cultivarea și recompensarea meritelor personale și colective, care conduc la împlinirea menirii sale instituționale.

Singura ierarhizare calitativă acceptabilă în Universitate este cea a meritului.

Pentru studenți, meritul se stabilește pe baza criteriilor de evaluare a performanțelor la cursuri, seminarii, proiecte și laboratoare, la concursuri profesionale, la conferințe științifice, expoziții, examene de finalizare a studiilor, implicarea în acțiuni civice etc.

Pentru cadre didactice și pentru cercetători, meritul se stabilește în funcție de implicarea în dezvoltarea cunoașterii, prestigiul adus instituției și specialității în care lucrează, calitatea și impactul publicațiilor științifice, calitatea și actualitatea cursurilor și aplicațiilor (seminarii, proiecte, lucrări practice / de laborator), a activității de îndrumare a studenților, câștigarea granturilor de dezvoltare și cercetare individuală și instituțională, implicarea în dezvoltarea facultății, evaluarea colegială și cea făcută de către studenți, rezolvarea problemelor studenților, etc.

Pentru personalul didactic auxiliar și personalul administrativ, meritul se stabilește în funcție de gradul, complexitatea și calitatea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu rezultate din fișa postului.

Pentru membrii structurilor de conducere, criteriile se referă mai ales la asigurarea condițiilor pentru îndeplinirea misiunii universității la parametri cât mai înalți, managementul eficient al resurselor, crearea și menținerea standardelor profesionale și morale ridicate în instituție, aplicarea cu rigurozitate a reglementărilor legale, instituționale și a normelor etice, evaluarea făcută de către reprezentanții studenților, subordonați, conducerea de la nivel superior etc.

Profesionalismul

Universitatea dorește să creeze un mediu propice pentru educație, cercetare și competitivitate. În acest scop se dezvoltă programe academice la standarde ridicate,

capabile să conducă la evoluția cunoașterii, la formarea specialiștilor competitivi și la creșterea prestigiului în educație și cercetarea științifică.

De asemenea se încurajează și se recompensează orientarea spre calitatea științifică, pedagogică, în mod deosebit spre excelență a cadrelor didactice, a cercetătorilor și a studenților.

Se promovează spiritul de inițiativă, eficiența și excelența profesională, dar și cea la nivel managerial și administrativ.

Membrii comunității universitare acționează împotriva imposturii, amatorismului, superficialității, dezinteresului și plafonării. Se apreciază originalitatea și calitatea producțiilor intelectuale.

Profesionalismul este caracterizat prin:

- experiență și exigență în exercitarea profesiei;
- dedicarea față de activitatea didactică și cercetare;
- capacitatea de autoreglare; ridicarea standardelor profesionale;
- solidaritatea colegială a membrilor corpului didactic al universității;
- credința în autonomia deciziilor profesionale și a exercitării profesiei;
- identificarea cu specialitatea și cu cei din același domeniu (cariera academică și/sau de cercetare devine un element al identității personale);
- obligția morală de a lucra în serviciul studenților, evitând arbitrarul și tratamentul preferențial nejustificat.

Încălcarea cerințelor în aplicarea principiului profesionalismului denaturează fenomenul cunoașterii, afectează formarea studenților în spiritul acestui tip de valori, lezează comunitatea științifică și scade prestigiul profesiei universitare.

Transparența

Universitatea respectă principiul transparenței tuturor categoriilor de informații care interesează membrii comunității universitare, potențialii candidați, absolvenții, instituțiile cu care colaborează și publicul larg, asigurând o informare consistentă și corectă. Prin aceasta este facilitată egalitatea de șanse în competiție și asigurarea accesului echitabil la resursele universității.

Sunt interzise ascunderea, falsificarea sau denaturarea informațiilor la care au dreptul membrii comunității universitare și publicul larg.

Condițiile de înscriere la concursurile pentru ocuparea posturilor didactice și administrative și standardele minimale pentru ocuparea acestor posturi trebuie precizate cu rigurozitate și claritate, fiind respectate prevederile legale și fiind asigurată publicitatea acestora.

Este interzis ca examenele sau interviurile din cadrul concursurilor să conțină întrebări privind relațiile personale și viața privată a candidaților, statutul civil sau istoriile personale.

Studentii și ceilalți beneficiari ai procesului formativ au dreptul la informații clare despre criteriile de evaluare la examene, colocvii, chiar de la începutul procesului didactic, precum și la explicații privind calificativele obținute sau respectarea normelor de repartizare a studenților în cămine.

În oricare din formele de examinare/evaluare a studenților este interzis să se adreseze întrebări privind relațiile personale și viața privată, statutul civil sau istoriile personale.

Universitatea asigură realizarea transparenței prin publicarea informațiilor de interes public care trebuie să fie publicate și pe paginile web ale universității/facultății.

Responsabilitatea personală, profesională și socială

Universitatea încurajează membrii comunității academice să se distingă prin activitate susținută și implicare în problemele profesionale și publice, prin colegialitate și responsabilitate. Programele și activitățile universitare trebuie orientate către nevoile societății. Responsabilitatea se manifestă față de studenți, față de subordonați, față de angajați și față de comunitatea mai largă locală, regională, națională și internațională.

Atunci când membrii săi reprezintă public Universitatea, ei trebuie să respecte standardele etice și profesionale. Sunt interzise dezinformarea, calomnierea, denigrarea publică a programelor și persoanelor din universitate de către membrii propriei comunități universitare sau ai propriului personal administrativ.

Sunt descurajate și considerate indezirabile comportamentele care denotă invidie, cinism, vanitate, lipsă de amabilitate, dezinteres, precum și indiferența sistematică față de cererile studenților, ale cadrelor didactice, ale personalului didactic

auxiliar și ale personalului administrativ.

Principiul responsabilității personale și profesionale impune evitarea comportamentelor care afectează negativ membrii comunității academice și, totodată, promovează un comportament respectuos în scopul menținerii unui climat adecvat mediului academic. Persoanele cu funcții de conducere au datoria de a crea condițiile necesare dezvoltării profesionale a celor din subordine.

Atitudinile critice, dezacordul față de valorile sau acțiunile unei persoane sau ale unui grup, sunt acceptate și încurajate în scopul progresului în înțelegere, cunoaștere și dezvoltare numai dacă nu sunt încălcate standardele științifice, pedagogice, etice sau legale.

Comportamentul insultător

Universitatea nu îngăduie comportamente insultătoare, respectiv actele de exprimare injurioasă, intimidantă sau umilitoare, îndreptate împotriva membrilor comunității academice. Comportamentul insultător contravine eticii academice atât atunci când intervine între persoane aflate în aceeași poziție, cât și în poziție ierarhică. Astfel de acte, orientate împotriva inferiorilor ierarhici, constituie un abuz de putere. Repetarea unui astfel de comportament față de aceeași persoană sau același grup tinde să devină o formă de hărțuire.

Fermitatea și severitatea nu sunt comportamente insultătoare decât dacă devin excesive și sunt dirijate sistematic și nedrept către aceiași oameni, până devin acte de persecuție. Universitatea sancționează proporțional astfel de cazuri.

Hărțuirea

Universitatea nu îngăduie nicio formă de hărțuire în mediul academic. Hărțuirea în forme precum: misoginismul, sexismul, rasismul, șovinismul, xenofobia, homofobia, hărțuirea în privința convingerilor religioase sau politice este incompatibilă cu politicile de egalitate de șanse și nu sunt premise în comunitatea noastră academică.

Hărțuirea constă, de regulă, într-un comportament repetat (amenințări fizice și verbale, critici umilitoare, avansuri sexuale etc), dar poate consta și din acte singulare, atunci când acestea au o natură agresivă (de obicei de natură fizică).

Având în vedere faptul că multe dintre acțiunile de hărțuire (de exemplu

urmăriri, telefoane insistente) au loc în afara universității, faptul că acestea nu se petrec în spațiul universitar nu pot constitui motiv pentru care s-ar situa în afara prevederilor prezentului Cod de etică.

Hărțuirea poate fi îndreptată împotriva unei persoane anume sau poate consta în acte care creează un mediu academic ostil, perturbând capacitatea membrilor unui grup (de obicei femeile, minoritarii etnici sau rasiali, persoane cu dizabilități, persoanele cu orientare sexuală diferită de cea a majorității, minoritățile religioase) de a-și desfășura activitățile universitare.

Atunci când este exercitată de către persoane cu funcții ierarhice superioare victimei, atunci când este exercitată de profesori asupra studenților sau de evaluatori asupra persoanelor evaluate, hărțuirea presupune abuzul de putere și constituie o circumstanță agravantă.

Hărțuirea ca act singular, la prima abatere, poate fi sancționată cu avertisment și oferirea de scuze scrise persoanei sau grupului hărțuit. La a doua abatere, hărțuirea trebuie sancționată cu măsuri administrative, care pot varia în funcție de gravitate de la sancțiuni de tipul reținerii din salariu/bursă până la eliminarea din comunitatea universitară respectivă.

Comportamentele sexiste și expresiile misogine repetate și ostentative sunt, la rândul lor, forme de hărțuire. Cu alte cuvinte, ele afectează mediul în care trăiește o persoană, o ofensează, o insultă, o intimidează și conduc la scăderea performanțelor acesteia. Nesancționat, un asemenea comportament conduce la scăderea încrederii în sine a unei persoane, la un sentiment nejustificat de vinovăție, la alienare. Uneori, mai grav, produce abandonarea unei activități sau chiar boli psihice. Mediul academic este și poate să fie afectat de acte de hărțuire.

Definirea hărțuirii sexuale (HS):

Definim hărțuirea sexuală ca avansuri sexuale nedorite, cerere de favoruri sexuale și alte manifestări verbale sau fizice de natură sexuală. Hărțuirea sexuală este adesea sursă și rezultat al inechității de gen. Victimele hărțuirii sexuale pot fi atât femeile cât și bărbații, iar HS se poate manifesta între sexe diferite sau între persoane de același sex. Exemple de HS:

- remarci cu încălcătură sexuală făcute în mod repetat de către o persoană

aflată în conducere în fața subordonaților și, deși a fost atenționată să se oprească, acea persoană nu încetează;

- o studentă sau un student refuză să se întâlnească privat cu un cadru didactic și acest lucru afectează felul în care este notată, promovată la examen (același lucru este posibil și în relațiile ierarhice între membrii personalului universității);
- repetarea sistematică de enunțuri sexiste, glume cu conotații sexuale sau prezentarea unor fantezii sexuale, cei din preajmă neacceptând acest lucru și protestând împotriva acestui fapt;
- trimiterea de materiale pornografice și obscene
- o persoană atinge fizic, cu conotații erotico-sexuale, o altă persoană, fără consimțământul celei din urmă.

Este posibil ca și cadrele didactice sau cadrele de conducere să fie supuse unor tentative de corupere sexuală de către studenți sau subordonați. Acest comportament trebuie, la rândul său, sancționat.

Măsuri la nivelul universității și facultăților împotriva HS

Comisia de etică preia aceste cazuri și le analizează. Universitățile trebuie să facă publice modalitățile de adresare și de rezolvare a unor astfel de plângeri, precum și persoanele desemnate să ofere consiliere.

Cum trebuie reacționat în cazuri de hărțuire sexuală?

De obicei, persoanele care hărțuiesc nu încetează până când nu li se atrage atenția sau nu sunt sancționate, iar victimele hărțuirii se sfîesc să povestească astfel de experiențe de teamă că nu vor fi crezute sau că vor fi condamnate că au avut un comportament provocator, care a atras hărțuirea. Prin urmare este necesar ca persoanele afectate de astfel de manifestări să fie încurajate să reclame astfel de cazuri. Ignorarea și minimalizarea cazurilor de HS nu le face să dispară, ci dimpotrivă, conduc la creșterea incidenței lor.

Hărțuirea sexuală poate fi oprită prin acțiuni personale directe: răspunsuri directe, răspicat (tranșant) negative din partea celor afectați, fără scuze sau zâmbete intimidante. Dezaprobarea trebuie comunicată clar; dacă este greu să vorbim unui

hărțuitor, îi putem scrie solicitându-i să înceteze, păstrând o copie datată a scrisorii și consultând în acest sens consilierul/a pe probleme de hărțuire; comisia de etică trebuie să păstreze un dosar al faptelor, pentru a putea verifica eventuala repetare din partea aceleiași persoane. Tentativa de corupere sexuală poate să fie oprită într-un mod asemănător.

Onestitatea și corectitudinea intelectuală

Universitatea apără dreptul la proprietate intelectuală. Beneficiile vor fi acordate celor care se află la originea proprietății intelectuale. Toți cei care au participat la diferite stadii ale cercetării ale cărei rezultate devin publice trebuie menționați, în spiritul onestității profesionale, al recunoașterii și recunoștinței. Este interzisă orice formă de fraudă intelectuală: plagiatul total sau parțial, copiatul în cadrul examenelor sau concursurilor, „fabricarea” rezultatelor cercetărilor, substituirea lucrărilor sau a identității persoanelor examinate, preluarea lucrărilor de la colegi sau profesori, ca și tentativele de corupere spre fraudă.

Lipsa de onestitate academică reprezintă acele de activități care împiedică educația, dezvoltarea cunoașterii, evaluarea corectă a performanței studenților, cadrelor didactice și altor categorii de angajați, precum:

- tentativa de a folosi sprijin neautorizat din partea unor persoane,
- folosirea unor materiale de documentare interzise în timpul examinării, copiatul.

Asemenea fapte conduc la alterarea corectitudinii rezultatelor unei examinări sau evaluări.

a. Fabricarea datelor

Constituie abatere gravă utilizarea unor date improvizate într-o cercetare sau un experiment, modificarea intenționată a datelor unui experiment sau unei cercetări, citarea unor articole inventate, confecționarea de rezultate sau înlocuirea rezultatelor cu date fictive. Predarea aceleiași lucrări pentru mai multe examene, precum și modificarea datelor din dosarul personal de concurs sau angajare, de exemplu, potrivit cerințelor unui concurs, reprezintă de asemenea o abatere deosebit de gravă. Constituie înșelăciune și includerea în CV-ul personal a unor informații profesionale

false.

b. Facilitarea înșelăciunii

Facilitează înșelăciunea orice persoană care oferă ajutor cuiva despre care știe că vrea să înșele o comisie de examinare: oferirea unei lucrări gata făcute, cu sau fără să solicite bani sau servicii pentru aceasta, substituirea unei persoane care urmează să fie examinată.

c. Avantajele obținute pe nedrept

Din această categorie fac parte: ascunderea informațiilor transmise de profesori față de colegi, împiedicarea unor colegi sau concurenți să se concentreze în scopul de a-i disturba la o examinare, sabotarea altora prin distrugerea unor materiale din bibliotecă.

Așadar, este interzisă orice formă de fraudă intelectuală, care se sancționează conform uzanțelor și practicii în domeniu în concordanță cu legislația în vigoare.

Proprietatea intelectuală se referă la creații ale minții: invenții, opere literare, artistice, imagini care sunt utilizate în industria comerțului. Proprietatea intelectuală se împarte în două categorii:

- Proprietatea industrială care cuprinde invențiile, mărcile, desenele și modelele industriale.
- Dreptul de autor care se referă la operele literare cum sunt: romanele, poeziile și piesele de teatru, filmele, compozițiile muzicale, operele de artă: desene, picturi, sculpturi și fotografii; lucrările arhitectonice.

„Drepturile de proprietate intelectuală, sunt drepturi de proprietate ca toate celelalte - ele permit creatorului sau proprietarului unui brevet de invenție, al unei marci sau al unei opere protejate prin drept de autor să beneficieze de pe urma muncii sau a investiției sale. Aceste drepturi sunt evidenciate în articolul 27 din Declarația Universală a Drepturilor Omului care stipulează faptul că fiecare om trebuie să beneficieze de protecția drepturilor morale și materiale care decurg din orice lucrare științifică, literară sau artistică al cărei autor este. Importanța proprietății intelectuale a fost recunoscută pentru prima dată de Convenția de la Paris pentru protecția

proprietatii industriale din 1883 și de Convenția de la Berna pentru protecția lucrărilor artistice și literare din 1886. Ambele tratate sunt administrate de către Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI)²⁵.

Țări precum SUA sau Marea Britanie sunt promotoare și alocă sume consistente aferente drepturilor de proprietate intelectuală pe plan internațional.

Comisia de etică la nivelul universității

Comisia de etică reprezintă structura proprie a universității care are misiunea de a veghea la respectarea normelor de etică și deontologie profesională.

Comisia de Etică are misiunea de a preveni și de a elimina faptele care pot contribui la lipsa unei conduite etice în interiorul unei instituții.

Ea are rolul de conștientizare a comunității universitare de faptul că este în interesul acesteia să respecte prevederile Codului de Etică și Deontologie Profesională Universitară, evitând astfel consecințele legale care pot genera efecte negative asupra acesteia și de a propune eventuale măsuri împotriva celor care nu respectă prevederile Codului de Etică și Deontologie Profesională Universitară și Carta Universității.

1. Structura și componența comisiei de etică universitară

Structura și componența comisiei de etică universitară este propusă de consiliul de administrație, avizată de senatul universitar iar decizia este semnată de rector. Membrii comisiei sunt persoane cu prestigiu profesional și autoritate morală. Nu pot fi membri ai comisiei de etică universitară persoanele care ocupă una dintre funcțiile: rector, prorector, decan, prodecan, director administrativ, director de departament sau de unitate de cercetare.

Comisia de etică a universității este formată din 9 persoane, după cum urmează:

²⁵ *Ce este proprietatea intelectuală?*, Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale, p.3 - https://www.osim.ro/publicatii/editura/Brosuri/04_Ce%20este%20proprietatea%20intelectuala.pdf, 20.04.2019.

- 6 cadre didactice, dintre care cel puțin 3 sunt conducători de doctorat, reprezentând cele 3 domenii de studii;
- 3 studenți, indiferent de forma de învățământ și nivelul de studii.

Se va avea în vedere procentul de reprezentativitate 75 % cadre didactice și 25 % studenți.

Comisia are, de asemenea, un secretar care ține evidența documentelor, asigură contactele, dar nu dispune de drept de vot la luarea deciziilor Consiliului. Secretarul Comisiei va menționa într-un registru special de corespondență (intrarea-ieșirea documentelor), iar într-un alt registru numerotat procesele verbale ale ședințelor Comisiei. Secretarul Comisiei este responsabil cu păstrarea tuturor datelor colectate în dosarele de caz, fie că acestea au fost soluționate sau nu. Comisia va păstra dosarele pe durată nedeterminată, într-un spațiu adecvat pus la dispoziția acestuia de conducerea instituției de învățământ superior.

Membrii Comisiei de etică sunt desemnați, de regulă, pe o perioadă de 4 (patru) ani. Componenta comisiei poate fi modificată atunci când se impune și pe parcursul mandatului. În prima ședință a Comisiei, membrii acesteia își vor alege un președinte, iar atunci când membrii Comisiei consideră că se impune o înlocuire se procedează la fel, prin vot.

Cvorumul minim necesar pentru întrunirea Comisiei în ședință este de 2/3 din numărul membrilor.

Hotărârile comisiei de etică universitară sunt avizate de consilierul juridic al universității. Totodată, pentru a evita erorile procedurale posibile pe parcursul unei cercetări, consilierul juridic va asista la ședințele Comisiei, fără a avea drept de vot, pentru a oferi consultanță juridică necesară membrilor Comisiei.

Răspunderea juridică pentru hotărârile și activitatea comisiei de etică universitară revine universității. Niciun membru al Comisiei de Etică nu poate fi tras la răspundere pentru opinia sa în legătură cu activitatea desfășurată în cadrul acestei Comisii, excepție cazul în care se dovedește că, în mod intenționat, în baza unor interese personale și împotriva principiului aflării adevărului, a votat într-un anumit fel.

2. Atribuțiile Comisiei de etică

Comisia de etică universitară are următoarele atribuții:

- a) analizează și soluționează abaterile de la etica universitară, pe baza sesizărilor sau prin autosesizare, conform Codului de etică și deontologie profesională;
- b) realizează un raport anual referitor la situația respectării eticii universitare și a eticii activităților de cercetare, care se prezintă rectorului, senatului universitar și constituie un document public;
- c) contribuie la elaborarea Codului de etică și deontologie profesională, care se propune Senatului universitar pentru adoptare și includere în Carta universitară;
- d) aplică dispozițiile Codului de etică, astfel:
 - * primește și evaluează validitatea sesizărilor și reclamațiilor adresate;
 - * organizează investigații și interviuri în scopul strângerii de date privitoare la cazurile care fac obiectul sesizărilor și reclamațiilor;
 - * ia decizii, după și pe baza efectuării investigațiilor și audierilor, cu privire la natura faptelor care fac obiectul sesizării sau reclamației. Decizia și motivarea acesteia vor face obiectul unui raport de caz;
 - * comunică raportul de caz, și eventualele sancțiuni aplicabile, conducerii universității;
- e) atribuțiile sunt stabilite de Legea nr. 206/2004, cu modificările și completările ulterioare.

În competența Comisiei de Etică intră fapte sau atitudini care compromit onoarea și demnitatea de cadru didactic, personal didactic auxiliar, personal nedidactic sau student spre exemplu:

- a) comiterea intenționată a unor acte nedrepte și de discriminare: atribuirea intenționată de aprecieri la adresa membrilor comunității universitare, care nu corespund realității, recurgerea la forme de favorizare sau defavorizare a acestora, abuzul de autoritate;
- b) ascunderea unor stări de lucruri negative sau a unor abateri disciplinare grave pe care le-au comis membrii comunității universitare;
- c) lipsa de onestitate și de corectitudine intelectuală;
- d) nerespectarea regulilor de conduită;

e)obținerea de foloase materiale pe căi necinstite.

Pentru a-și apăra onoarea și demnitatea, cadrele didactice, personalul didactic auxiliar, personalul nedidactic și studenții, care se simt lezați în urma unor afirmații directe sau prin care se nasc suspiciuni asupra integrității lor morale, pot solicita Comisiei de Etică să stabilească adevărul.

3.Procedura de rezolvare a sesizărilor

Orice persoană, din universitate sau din afara universității, poate sesiza Comisiei de etică universitară abateri săvârșite de membrii comunității universitare.

Comisia de etică universitară păstrează confidențială identitatea autorului sesizării. În urma sesizării, care se va depune în scris, în plic închis, secretarului Comisiei de Etică, Comisia va demara procedurile stabilite de Codul de etică și deontologie universitară, respectiv de Legea nr. 206/2004, cu modificările și completările ulterioare.

3.1.Primirea sesizării sau reclamației Sesizările anonime nu sunt supuse analizei comisiei;

Sesizările pot aparține oricărui membru în comunitatea academică;

Sesizările se formulează în scris și conțin cât mai multe date relevante privind identitatea celei sau celui care reclamă (inclusiv datele de contact), identitatea părții acuzate de abatere, acțiunile imputate, locul și data înfăptuirii acestora, eventualii martori, orice alte informații considerate relevante.

- nu se acceptă pentru analiză sesizări/reclamații anonime;
- nu se acceptă reclamații din partea altor persoane decât a celor direct afectate;
- sesizările pot aparține oricărei persoane;
- sesizările/reclamațiile se primesc de către secretarul comisiei, în plic închis și sunt luate în evidență de acesta, eliberându-se un număr de înregistrare;
- plicurile închise se deschid numai de către președintele comisiei;

3.2. Notificarea părții care face subiectul sesizării sau reclamației

- Pe parcursul investigării cazului, partea reclamată va fi notificată despre primirea sesizării și a datelor cuprinse în aceasta, în scopul formulării unei poziții scrise cu privire la faptele imputate. În notificarea adresată părții reclamate, comisia va preciza conținutul sesizării/reclamației, natura informațiilor solicitate și termenul până la care acestea vor fi prezentate comisiei;

- Lipsa unei poziții formulate în scris și în general, lipsa de cooperare a reclamatului nu vor împiedica derularea procedurilor ulterioare.

În cazul în care partea reclamată recunoaște faptele care i-au fost imputate în sesizare, Comisia de etică poate lua o decizie doar în baza sesizării și a poziției scrise a părții reclamate.

3.3. Investigarea cazului

Comisia de etica va depune toate diligențele în vederea deslușirii cauzei, convocând în acest sens, dacă va considera necesar, atât reclamantul cât și reclamatul, în vederea audierii. Comisia de etica poate convoca orice altă persoană, dacă audierea acesteia ajută la stabilirea adevărului în cauza respectivă.

Reclamatul este îndreptățit să cunoască toate documentele depuse Comisiei de etica cu privire la presupusa sa faptă, cu respectarea confidențialității autorului sesizării/reclamației, prevăzută la art.308 alin.2 din Legea nr. 1/2011 și în prezentul cod. Reclamatul are dreptul să-și facă toate apărările permise de lege (proba cu înscrisuri, testimoniala, etc.) și de asemenea să fie reprezentat de un avocat sau alt apărător legal ales.

În cazul în care partea reclamantă sau partea reclamată solicită excluderea unui membru al comisiei de la judecarea și analizarea cazului, din cauza unui conflict de interese, acestuia i se va permite sau impune să se retragă de la investigarea sesizării/reclamației, în funcție de justetea solicitării.

Comisia va decide prin vot, cu majoritate simplă din cvorum, cu privire la capacitatea acestuia de a judeca și analiza cazul. În situația recuzării, membrul comisiei recuzat nu va participa la analizarea cazului și nici la vot.

- Conținutul integral al dosarului este adus la cunoștința celui chemat în fața Comisiei de Etică de către secretarul acesteia, pe bază de semnătură, cu cel puțin cinci zile înainte de data când urmează să aibă loc ședința.
- În apărarea sa, cel în cauză are dreptul să ceară, în scris, înainte de ședință, prin președintele comisiei, aducerea unor documente și informații suplimentare sau a unor martori. Președintele, după consultarea membrilor Comisiei de Etică, poate admite sau respinge cererea celui în cauză, comunicând acestuia hotărârea luată și motivele pe care se întemeiază.

- Persoana chemată în fața Comisiei de Etică, în cazul în care nu i s-a admis cererea, are dreptul să o repete și în ședința Comisiei de Etică. În raport cu noile argumente aduse, comisia, prin vot deschis, poate accepta sau respinge cererea.
- Martorii audiați pe timpul cercetării și care vor da declarații verbale în fața comisiei, vor fi încunoștințați în timp util asupra datei și locului ședinței, prezența acestora fiind obligatorie.

Prezența persoanei chemată în fața Comisiei de Etică este obligatorie. Atunci când se constată absența justificată a celui în cauză, ședința se poate amâna cu cel mult trei zile de la data încetării situației pentru care cel în cauză a absentat justificat. În caz de absență nejustificată, ședința Comisiei de Etică se va desfășura în lipsa celui chemat, specificându-se această situație în procesul-verbal al ședinței și în hotărâre. Martorii răspund numai la întrebările președintelui Comisiei de Etică, după ce au fost audiați părăsesc sala și nu au dreptul de a interveni pe parcursul ședinței în niciun fel. Ședința propriu-zisă a Comisiei de Etică începe cu expunerea situației de fapt. În continuare se dă cuvântul celui în cauză, pentru a-și prezenta faptele, precum și eventualele probe pregătite în apărare.

Urmează audierea persoanei reclamate, apoi la audierea martorilor. Întrebările adresate acestora se pun numai de către membrii Comisiei de Etică prin/sau cu acordul președintelui acesteia. În același mod, învinuitul poate cere lămuriri martorilor.

Dacă în ședința de analiză rezultă necesitatea completării dosarului cu noi probe, Comisia de Etică poate amâna analiza pentru o altă ședință, amânare care se face o singură dată, pentru cel mult cinci zile.

Președintele declară dezbaterile încheiate, iar membrii Comisiei de Etică se retrag pentru deliberare și pentru adoptarea hotărârii.

În luarea hotărârii, Comisia de Etică va avea în vedere documentele dosarului, caracterul și gravitatea faptei, împrejurările în care a fost săvârșită fapta, și comportarea anterioară a celui în cauză.

Comisia de Etică ia hotărârea în felul următor: fiecare membru propune una din sancțiunile prevăzute la paragraful 3.5, adoptându-se hotărârea propusă de

majoritatea simplă a cvorumului membrilor Comisiei de Etică și Integritate Academică.

3.4. Soluționarea cauzelor ce fac obiectul sesizărilor

Comisia răspunde autorului sesizării în termen de 30 de zile de la primirea sesizării și îi comunică acestuia rezultatul procedurilor, după încheierea acestora.

Hotărârea va fi comunicată în scris, atât autorului sesizării, cât și celui reclamat, și va conține motivările privind reținerea sau respingerea afirmațiilor părților, temeiul de drept și de fapt al sancțiunii ori respingerii sesizării.

Hotărârea stabilită de Comisia de etică va fi de asemenea comunicată și rectorului sau decanului, după care va fi pusă în aplicare.

3.5. Sancțiuni referitoare la încălcarea eticii universitare și a bunei conduite în cercetare

3.5.1. Sancțiunile care se pot aplica personalului didactic și personalului didactic auxiliar de către comisia de etică universitară pentru încălcarea eticii universitare sau pentru abateri de la buna conduită în cercetarea științifică sunt următoarele, în funcție de gravitatea faptelor:

- a) avertisment scris;
- b) diminuarea salariului de bază, cumulat, când este cazul, cu indemnizația de conducere, de îndrumare și de control;
- c) suspendarea, pe o perioadă determinată de timp, a dreptului de înscriere la un concurs pentru ocuparea unei funcții didactice superioare ori a unei funcții de conducere, de îndrumare și de control, ca membru în comisii de doctorat, de master sau de licență;
- d) destituirea din funcția de conducere din învățământ;
- e) desfacerea disciplinară a contractului de muncă.

3.5.2. Sancțiunile care se pot aplica de către comisia de etică universitară studenților, masteranzilor și doctoranzilor pentru încălcarea eticii universitare sunt următoarele, în funcție de gravitatea faptelor:

- a) avertisment scris;
- b) exmatricularea;

Sanctiunile stabilite de comisia de etică și deontologie universitară sunt puse în aplicare de către decan sau rector, după caz, în termen de 30 de zile de la stabilirea sancțiunilor. Astfel, sancțiunile stabilite de Comisia de Etică conform dispozițiilor de la pct. 3.5.1. lit.a) și pct.3.5.2. lit.a) vor fi puse în aplicare de către decanul Facultății din care face parte cel sancționat, iar celelalte sancțiuni prevăzute vor fi puse în aplicare de către rector.

Dreptul persoanelor sancționate de a contesta sancțiunile hotărâte de Comisia de Etică în instanțele de judecată este garantat prin lege.

Capitolul IV. Principii etice în activitatea de cercetare științifică;

În activitatea de cercetare științifică trebuie să aducem în discuție noțiunea de plagiat, ce reprezintă, cum poate fi evitat și care sunt sancțiunile care decurg din această acțiune. Prezentul material despre plagiat a fost prelucrat cu modificări și adăugiri după documentul din Codul de etică și deontologie profesională universitară a UNAGE²⁶.

IV.1 Plagiatul

Plagiatul reprezintă expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale.

Plagiatul reprezintă „însușirea ideilor din scrierile altora păstrând forma lor originală și prezentându-le drept creații personale; a publica, sub semnătură proprie, părți din opera altuia; a comite un furt literar, artistic sau științific”²⁷.

Plagiatul semnifică preluarea integrală sau parțială a unui material realizat de un alt autor, și prezentarea acestuia ca aparținând propriei persoane.

În funcție de caz plagiatul „poate fi voluntar (plagiat propriu-zis) sau involuntar (folosirea greșită a sistemului de citare sau neindicarea sursei unui material)”²⁸.

Din cercetările specialiștilor în domeniu s-a ajuns la concluzia că plagiatul poate fi intenționat sau neintenționat.

„*Plagiatul intenționat* este atunci când plagiatorul își însușește cuvintele, ideile sau munca de creație a unei alte persoane cu bună-știință. Comunitatea academică a identificat mai multe motive care îi determină pe studenți să plagieze în mod intenționat :

²⁶ <https://www.arteiasi.ro/wp-content/uploads/2018/05/Carta-UNAGE-Final-Site..pdf>, 15.04.2019, p. 33-34, 15.04.2019.

²⁷ <https://dexonline.ro/definitie/plagiat>, 15.04.2019.

²⁸ *Codul de etică și deontologie profesională universitară a UNAGE*, <https://www.arteiasi.ro/wp-content/uploads/2018/05/Carta-UNAGE-Final-Site..pdf>, p. 33, 15.04.2019.

- dorința de a obține note mari sau frica de a nu pica un examen;
- când studentul nu înțelege materia la care trebuie să realizeze tema sau nu a înțeles indicațiile primite de la profesor;
- când studentul nu consideră importantă atribuirea surselor;
- când studentul nu lucrează din timp la realizarea temei primite și lasă acest lucru pe ultimul moment;
- gândul că este cea mai ușoară modalitate de a realiza o temă.

Plagiatul neintenționat poate să apară cel mai des în lucrările studenților atunci când aceștia nu reușesc să își însușească regulile de citare sau nu le interpretează în mod corect. O altă cauză a plagiatului neintenționat poate să fie neînțelegerea ideii de proprietate intelectuală și de respect față de creația intelectuală a unei alte persoane. Plagiatul neintenționat, chiar dacă nu este la fel de grav precum cel intenționat, atrage după sine aplicarea unor sancțiuni disciplinare.

Motive care pot duce la plagiatul neintenționat:

- necunoașterea în profunzime a regulilor de citare și de atribuire a sursei;
- lipsa unui exercițiu continuu al citării în realizarea temelor;
- modalitatea defectuoasă de organizare a unei lucrări aflate în faza de redactare, când studentul uită să pună ghilimele la un paragraf preluat dintr-o altă lucrare;
- lipsa de atenție la redactarea unei lucrări”²⁹.

Vom prezenta pe scurt care sunt situațiile în care se consideră plagiat, și anume: „compilația de fragmente din mai multe surse/autori, fără referințe clare la textele sursă; întrepătrunderea dintre fragmentele de texte furate și munca proprie; preluarea unui text fără referințe clare, cu modificarea unor expresii din text, și/sau inversarea unor paragrafe/ propoziții/capitole; omiterea marcajelor clare de citare în text, și menționarea lucrării sursă (carte, articol, alt referat, resursă web etc.) în bibliografia finală”³⁰, urmând să detaliem pe parcursul acestui subcapitol diferite forme de plagiat.

²⁹ Emilia Șercan, *Deontologie academică. Ghid practic*, Editura Universității din București, 2017 p. 24, 25.

³⁰ *Codul de etică și deontologie profesională universitară a UNAGE*, <https://www.arteiasi.ro/wp-content/uploads/2018/05/Carta-UNAGE-Final-Site..pdf>, p. 33, 15.04.2019.

De asemenea, trebuie menționat faptul că acuzația de plagiat trebuie să fie dovedită clar prin indicarea materialelor plagate, autorilor sau surselor de unde au fost preluate.

În vederea prevenirii cazurilor de plagiat Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011 vine cu dispoziții prin care este interzisă comercializarea lucrărilor științifice, precum și sancțiuni ce decurg din astfel de comportamente.

Plagiatul nu se rezumă doar la cercetarea științifică ci se poate întâlni în cazul redactării unui referat, studiu de caz sau eseu care a fost dat spre evaluare ca fiind rezultatul muncii personale. „Plagiatul poate apărea din cauza necunoașterii și neînțelegerii unor practici academice neprofesionale și necesită dezvoltarea de aptitudini academice solide”³¹.

Așadar, cunoașterea normelor specifice de elaborare a unei lucrări de cercetare științifică este foarte utilă atât din prisma realizării unui document original și de valoare, cât și din punct de vedere al evitării oricăror suspiciuni de plagiat.

În elaborarea unei lucrări academice de orice fel sau a unei prezentări orale se va ține cont de distincția dintre parafrizare și citare propriu-zisă. Preluarea unui citat (text bloc dintr-un material străin) folosirea abuzivă a parafrazei (repovestirea ideii/argumentului unui autor), și anume fără utilizarea indicilor care semnalează în mod convențional prezența unei citări (ghilimele, litere cursive, paragrafe distincte indentate etc.) constituie, de asemenea, plagiat.

Nu constituie plagiat folosirea unor sintagme sau definiții scurte, considerate de către comunitatea disciplinară ca făcând parte din fondul de noțiuni de bază, comune, al disciplinei respective. Cu toate acestea, având în vedere faptul că o atare apreciere presupune un grad de subiectivism, este recomandat ca autorii să își exercite discernământul și o atenție sporită în utilizarea unor asemenea sintagme sau definiții.

O acuzație de plagiat, pentru a fi validă, trebuie însoțită de dovada clară a plagierii, prin indicarea textului sau textelor din care s-a plagiat. Nu este nevoie ca materialul indicat să fie sursa ultimă a plagierii: dacă două (sau mai multe) referate/articole prezentate simultan conțin fragmente comune, fără referințe explicite

³¹ Beatrice Gabriela Ioan, *op. cit.*, p.42.

la surse, acest lucru este suficient pentru a fundamenta o acuzație de plagiat; dacă materialul prezentat drept contribuție proprie, sau un fragment din acesta sunt identificate în rețeaua internet, unde de asemenea sunt preluate din aceeași sursă ultimă (indicată sau nu), acest lucru este suficient pentru a fundamenta o acuzație de plagiat.

În *Deontologie academică. Ghid practic* elaborat de Emilia Șercan sunt oferite pentru o mai bună înțelegere a noțiunii de plagiat și formelor pe care le poate lua, o serie de exemple concrete, intenția fiind de le oferi studenților cunoașterea necesară pentru a respecta uzanțele de scriere academică, folosindu-se tipologiile de plagiat propuse de platforma electronică Turnitin și de cercetătoarea germană Debora Weber-Wulff³².

Astfel întâlnim mai multe forme de plagiat. Exemplele pe care le vom enumera sunt preluate și prelucrate după *Ghidul practic* elaborat de Emila Șercan:

1. *Plagiatul de tip copy-paste* – preluarea unui text/paragraf/capitol din lucrarea unei alte persoane fără o citare corectă și completă: fără atribuirea sursei și fără folosirea ghilimelelor.
2. *Plagiatul prin citare parțială* - preluarea unui conținut dintr-o singură sursă, asupra căruia se fac intervenții minimale. Lipsa ghilimelelor, deși s-a făcut trimiterea către autor prin notă de subsol sau între paranteze face ca respectivul pasaj să fie declarat plagiat.
3. *Plagiatul prin parafrizare*- se întâlnește în situația în care cuvintele cheie sau unele porțiuni din propoziție sau frază sunt înlocuite cu cuvinte sau expresii sinonimice, dar conținutul de bază este păstrat, sursa originală nefiind menționată.
4. *Plagiatul prin mixare* – îl întâlnim în situația în care porțiuni de propoziție sau frază sunt preluate din mai multe surse și sunt folosite în așa fel încât să se potrivească. Acest tip de plagiat este unul „muncit”, însă riscul de a fi depistat nu merită efortul de a combina texte diferite.

³² Emilia Șercan, *op. cit.*, p. 24, 25.

5. *Plagiatul prin reciclare* - înseamnă utilizarea propriei munci a autorului, folosită anterior într-o altă lucrare publicată, la care au fost aduse modificări minimale, fără a se specifica (cita) faptul că respectivul text a mai fost publicat anterior.
6. *Plagiatul hibrid* - reprezintă combinarea de surse citate corect cu propoziții, fraze sau paragrafe copiate fără referire la sursa originală.
7. *Plagiatul prin confuzie* – se combină propoziții, fraze sau paragrafe întregi din surse diferite care nu sunt atribuite.
8. *Plagiatul mascat* – se folosesc referințe inexistente sau inexacte despre autorii lucrărilor sau materialele de proveniență a datelor. Autorul încearcă să dezinformeze și oferă informații eronate cu privire la sursa folosită, scopul fiind, de fapt, de a ascunde faptul că a plagiat.
9. *Plagiatul de tip agregat* - autorul folosește în lucrare în mod corect atribuirea sursei originale, prin referire la aceasta și utilizarea ghilimelelor, însă lucrarea nu conține niciun fel de contribuție originală fiind o simplă însăilare de citate, neavând nicio valoare științifică.
10. *Plagiatul prin traducere* - Traducerea unor texte dintr-o limbă străină și neatribuirea lor în mod corect este considerată plagiat. Unii studenți consideră că pot masca faptul că au copiat dintr-o sursă prin traducerea parțială sau totală a unor lucrări, însă acest tip de lipsă de onestitate poate fi ușor de descoperit. Chiar dacă traducerea unui text este una de calitate, lucrul acesta nu poate fi considerat muncă originală.

Ca și **sancțiuni** precizăm că la primul caz minor studentul primește de obicei atenționare și scăderea notei, și este sfătuit cum să procedeze în viitor. Recomandăm ca acest tip de inițiere în redactarea de tip academic să fie publicată pe pagina web a fiecărei facultăți. Cazurile minore sunt notate în dosarul personal, pentru evidență și pentru prevenirea repetării acestora.

Cazurile semnificative de plagiat sunt fie situații de repetare a plagiatului minor, fie formele extinse de plagiat, mai ales plagiatul total. Nota studentului/studentei va fi scăzută proporțional, până la anularea examenului. In cazul

în care este vorba despre un examen important, sancțiunea poate merge până la eliminarea din facultate cu sau fără reînscrisiere cu taxă în același an.

Plagiatul în cazul doctoranzilor și cadrelor didactice

În aceste cazuri, se presupune că persoana este academic formată și gradul de ignoranță în privința regulilor, precum și gradul de inocență sunt foarte scăzute. Din acest motiv, analiza cazului trebuie făcută de către specialiști în colaborare cu Comisia de etică.

Cum ne asigurăm că nu comitem plagiat involuntar:

- dacă nu sunteți siguri unde ați găsit un fragment pe care doriți să îl citați, și nu reușiți să identificați sursa, renunțați la el, chiar dacă vi se pare foarte util;
- dacă doriți să menționați mai pe larg argumentul unui autor sau al unei autoare, despre care considerați că s-a exprimat foarte bine, mai bine decât ați putea reformula dumneavoastră, este mai prudent să atașați lucrării un citat mai consistent, decât să riscați să omiteți serii de ghilimele astfel încât să pară că încercați să treceți citatele drept parafraze. Citatele mai consistente (mai mari decât câteva rânduri succesive) se trec fie cu spațiere diferită în text (pentru mai multă siguranță, și cu caractere italice), fie în anexe, dacă depășesc o pagină;
- deși nu este nevoie să indicați surse de documentare pentru cunoștințe generale (Ex: „Este știut faptul că Ion Iliescu era Președintele României în luna aprilie 2004...”), trebuie să fiți atenți în utilizarea discernământului propriu în ceea ce privește delimitarea cunoștințelor generale de cele care necesită precizarea sursei (Ex: „Este știut faptul că regimul instaurat de Nicolae Ceaușescu era unul de tip sultanistic...”); dacă în unele cazuri nu sunteți siguri, este mai bine să menționați sursa informației: este foarte improbabil că veți fi penalizați pentru referințe nenecesare;
- înainte de predarea lucrărilor, recitiți-le cu atenție urmărind marcajele de citare și referințele.

Un aspect important, studiat de Emila Șercan și evidențiat în *Deontologie academică. Ghid practic* se referă la metodele de identificare a plagiatului.

În lipsa unui soft antiplagiat³³, dacă evaluatorul acordă o atenție deosebită în momentul în care corectează lucrările elaborate de studenți și masteranzi își poate da seama că lucrarea nu este originală prin anumite indicii:

- „existența într-un text a mai multor tipuri de caractere (de exemplu, *Times New Roman* este alternat cu *Calibri*) sau a mărimii corpului de literă;
- existența unor greșeli neuzuale, precum scrierea unor cuvinte, o topică ciudată, care poate indica traducerea dintr-o limbă străină a unui pasaj cu ajutorul *Google Translate*;
- modalitatea de frazare este una elaborată și neuzuală pentru maniera de exprimare a respectivului student;
- o succesiune ciudată sau illogică a subcapitolelor;
- stiluri diferite de exprimare, de la unele tehnice la unele extrem de simple;
- alternarea modalității în care autorul se referă la el însuși, de la persoana I-a singular la persoana I-a plural;
- alternarea modalităților de citare în interiorul unui capitol sau subcapitol sau stiluri diferite de citare de la un capitol la altul (de la citarea cu paranteze se trece la citarea prin note de subsol);
- lipsa totală a referințelor bibliografice în unele subcapitole sau capitole;
- alternarea modalităților de scriere a autorilor, lucrărilor sau anului incluse în bibliografie;
- folosirea unor surse bibliografice mult prea vechi în raport cu data la care a fost scrisă lucrarea;
- terminologia folosită nu a fost predată la cursuri și nu se regăsește în bibliografia indicată;
- greșeli de atribuire a unor surse, cum ar fi indicarea în mod greșit a unui autor în bibliografia lucrării”³⁴.

Ca urmare, în vederea prevenirii cazurilor de plagiat și în conformitate cu dispozițiile Legii Educației Naționale nr. 1/2011, îndrumătorii lucrărilor de licență, de disertație și de doctorat vor răspunde în solidar cu autorii acestora de asigurarea originalității conținutului acestora. De asemenea, este interzisă comercializarea de

³³ În general aceste softuri se folosesc pentru tezele de doctorat.

³⁴ Emilia Șercan, *op. cit.*, p.45.

lucrări științifice în vederea facilitării falsificării de către cumpărător a calității de autor al unei lucrări de licență, de disertație sau de doctorat. Fiecare student, masterand sau doctorand, odată cu predarea lucrării de licență/dizertație/doctorat va completa și semna o declarație pe proprie răspundere privind originalitatea lucrării depuse. În cazul în care se constată că rezultatele unui examen ori ale unei evaluări au fost obținute în mod fraudulos, se poate dispune anularea examenului sau evaluării respective, cu sau fără repetarea examenului/evaluării.

Spre o mai bună înțelegere a fenomenului se va avea în vedere volumul *Deontologie academică: ghid practic*, autor Emila Șercan, publicat la Editura Universității din București, 2017.

Prezentele dispoziții se completează cu cele ale *Legii 206/2004 privind buna conduită în cercetare științifică dezvoltarea tehnologică și inovare*.

IV.2 Principii specifice de redactare a lucrărilor științifice – elaborarea planului cadru: titlul, cuprins, rezumat, bibliografie, anexe, citarea completă și corectă, note de subsol;

Vor fi prezentate modele privind structura și forma de redactare a lucrărilor de disertații respectând normele specifice de realizare a acestora.

Având în vedere că masteranzii au trecut prin experiența lucrării de licență în cadrul acestui subcapitol vom prezenta structura unei lucrări de disertație, ce principii specifice întâlnim, ce putem îmbunătăți din perspectiva planului cadru al lucrării etc.

Lucrări practice pe baza structurii lucrărilor de disertație ce urmează a fi realizate de masteranzi. În acest sens, vor fi prezentate modele privind elaborarea lucrării de disertație ce se referă la:

- Redactarea planului lucrării de disertație;
- Structura lucrării – Coperta, Prima pagină, Cuprinsul lucrării, Conținutul lucrării (Textul lucrării, Notele de subsol, Citări, Parafrazări), Concluzii, Anexe, Bibliografie.

Mai jos exemplificăm, orientativ, cu un ghid de elaborare a lucrării de disertație preluat de la Universitatea din București.

I. „REDACTAREA PLANULUI LUCRĂRII DE DISERTAȚIE

- Redactarea planului lucrării este prima etapă a elaborării lucrării. Lucrarea nu va fi începută înainte de aprobarea planului de către profesorul coordonator.
- Planul trebuie să cuprindă o introducere, un conținut structurat în capitole și concluziile.
- Capitolele se împart în secțiuni, iar secțiunile, dacă este nevoie, în paragrafe (numerate §1, §2 etc.). Nu vor fi create alte sub-diviziuni ale lucrării.
- între capitole, secțiuni și paragrafe trebuie să existe o legătură logică, astfel încât conținutul să reprezinte o structură bine încheiată.
- Problemele urmează a fi distribuite pe capitole, secțiuni și paragrafe în așa fel încât să rezulte o lucrare echilibrată.
- Se va urmări ca titlurile să nu coincidă cu titlul propriu-zis al lucrării.
- Planul NU se va schimba ulterior aprobării decât cu acordul profesorului coordonator.
- În cazul lucrării de disertație a unui absolvent de master de cercetare:
 - a) obiectivele lucrării de disertație trebuie să aibă în vedere rezolvarea unei teme de cercetare propriu-zisă;
 - b) lucrarea de disertație trebuie să probeze capacitatea masterandului de a desfășura independent o cercetare de birou și /sau o cercetare de teren;
 - c) finalitatea aplicativă a lucrării de disertație vizează capacitatea masterandului de implementare practică a soluțiilor proprii, rezultate din cercetarea întreprinsă;
 - d) lucrarea de disertație trebuie să cuprindă două componente finale legate de *limitele cercetării* și, respectiv *direcții viitoare de cercetare*.

II. **STRUCTURA LUCRĂRII**

1. Coperta

- Coperta lucrării va cuprinde următoarele informații:
 - > denumirea instituției de învățământ;
 - > denumirea facultății;

- > programul de master;
 - > mențiunea "Lucrare de disertație";
 - > titlul academic, prenumele și numele profesorului coordonator;
 - > numele și prenumele masterandului;
 - > disciplina la care se susține lucrarea de disertație;
 - > locul și anul elaborării lucrării de disertație.
- Pe copertă se trece și titlul lucrării de disertație.

2. Prima pagină

- Prima pagină a lucrării va relua informațiile de pe copertă.

3. Cuprinsul (planul lucrării)

- După prima pagină a lucrării, se trece planul lucrării astfel cum a fost aprobat de profesorul coordonator, cu indicarea paginilor corespunzătoare fiecărui titlu.
- Se recomandă ca numerotarea paginilor să se facă în mod automat încă din momentul redactării lucrării, prin definirea, pentru fiecare titlu, a unor *Headings* din secțiunea *Home-Styles* a programului Word.

4. Conținutul lucrării

- *Marginile lucrării* - acestea vor fi de 2 cm (0.79”) în toate laturile paginii, care se setează în programul Word din *Page Layout - Page Setup - Margins*.
- *Număr de pagini* - menționat în art. 5 din Metodologie
- *Numerotare* - paginile se numerează jos, centrat, începând cu pagina dedicată cuprinsului lucrării.
- *Aliniere* - toată lucrarea, inclusiv notele de subsol, se aliniază unitar la stânga și la dreapta (*Home-Justified*).
- *Font* - lucrarea se scrie cu fontul *Times New Roman*, mărimea 12, utilizând diacriticele specifice limbii române. Pentru a evita greșelile, lucrarea se scrie de la început cu diacritice.
- *Spațiere* - rândurile vor fi spațiate la 1,5 puncte. între rânduri paragrafe nu se lasă spații (*Home- Paragraph - Spacing Before/After - Opt*). Fiecare

paragraf începe cu alineat.

A. Textul lucrării

- *Introducere* - în Introducere nu se face un rezumat al lucrării, aceasta fiind menită să-l introducă pe cititor în tema tratată, de la general la particular;
- *Titluri* - acestea se pot scrie cu caractere cursive (*italic*) sau/și aldine (*bold*) și pot fi scrise cu majuscule, însă formatul lor va rămâne același (*Times New Roman 12*). între titlul unui capitol și cel al unei secțiuni, precum și între titlul secțiunii și al paragrafelor trebuie să existe text (cel puțin câteva rânduri prin care se anunță ceea ce va fi tratat în capitolul, respectiv secțiunea respectivă). Prin urmare, în lucrare nu pot apărea două titluri consecutive (fără text între ele), între titluri și text se lasă un singur rând.
- *Conținut* - lucrarea trebuie să fie cursivă, iar nu schematică, astfel încât nu se vor fi folosi liniuțe, numerotări (altele decât titlurile), *bullets* etc. Nu se vor folosi nici caractere aldine (*bold*), cu excepția titlurilor și nu se va sublinia (*underline*). Orice evidențiere se va face prin folosirea caracterelor cursive (*italic*).
- *Citare* - orice citat din alte lucrări se scrie între ghilimele și cu caractere cursive (*italic*), fiind urmat de indicarea, în notă de subsol, a sursei bibliografice. Citatele nu se scriu direct, ci sunt introduse de fraze precum ”*așa cum s-a arătat în doctrină*”, ”*după cum s-a reținut în jurisprudență*” etc. Numele autorilor și numerele/anii hotărârilor se indică doar în notele de subsol.
- *Textele de lege* - se vor cita, în principiu, doar în notele de subsol.

B. Notele de subsol

- Notele de subsol se numerotează automat (*References - Insert footnote*), în continuare chiar dacă se trece la pagina următoare (l-n).
- Notele de subsol se scriu cu fontul *Times New Roman*, mărimea 11, iar rândurile vor fi spațiate la 1 punct.
- *între notele de subsol nu se lasă spații* (Home-Paragraph - Spacing Before/After - Opt).

- La finalul fiecărei note de subsol, se pune punct.
- în notele de subsol, lucrările se citează astfel:
 - a) **în cazul citării de tratate, cursuri, cărți etc. cu un singur autor:**
 A se vedea V. Cioclei, *Manual de criminologie*, ediția 5, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 120.
 - b) **în cazul citării de tratate, cursuri, cărți etc. cu doi autori:**
 A se vedea F. Streteanu, R. Chiriță, *Răspunderea penală a persoanei juridice*, Ed. C.H. Beck, București, 2009, p. 57.
 - c) **în cazul citării de tratate, cursuri, cărți etc. cu mai mult de doi autori:**
 A se vedea V. Dongoroz (coord.), *Explicațiile teoretice și practice ale Codului penal român*, vol. II, Ed. Academiei, București, 1970, p. 100.
 - d) **în cazul citării din articole, studii publicate în volume/culegeri de studii:**
 A se vedea S. Milward, background Information on National Legal Systems: United Kingdom, în H. Lepage, *Criminal Penalties in EU Member States ' environmental law, Final Report Associés conseils*, 15 septembrie 2003, p. 130-151.
 - e) **în cazul citării din articole, studii publicate în reviste de specialitate:**
 A se vedea A. R. Ilie, Intre „principiul specialității ” și răspunderea penală generală a persoanei juridice. Privire asupra Proiectului noului Cod penal, în *Curierul judiciar nr. 4/2009*, p. 253.
 - f) **în cazul citării mai multor lucrări:**
 A se vedea V. Cioclei, *Manual de criminologie*, ediția 5, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 120; V. Dongoroz (coord.), *Explicațiile teoretice și practice ale Codului penal român*, voi. II, Ed. Academiei, București, 1970, p. 100.
 - g) **în cazul citării unei lucrări scrise de un autor care a mai fost citat în lucrare cu o altă operă**, se va scrie primul cuvânt ori, după caz, primele două-trei cuvinte din titlu, urmate de sintagma „cit. supra”:

A se vedea V. Cioclei, *Manual...*, cit.

supra, p. 120. sau

A se vedea V. Cioclei, *Manual de criminologie*, cit. supra, p. 120.

h) în cazul citării unor hotărâri din practica judiciară:

A se vedea Trib. București, Secția I penală, decizia nr. 234 din 18 ianuarie 2013, în *Săptămâna juridică* nr. 2/2013, p. 34.

i) în cazul citării unor informații preluate de pe paginile web:

A se vedea www.sci.ro, vizitat la 15 februarie 2013.

În scopul facilitării procesului de redactare a aparatului critic se pot folosi anumite cuvinte care țin locul unor elemente caracteristice sursei citate sau concretizează anumite momente:

A se vedea L. Negrier-Dormont, <i>apud</i> V. Cioclei, <i>Manual de criminologie</i> , ediția 5, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 120.
--

> *apud* (după) se folosește înaintea numelui autorului și operei de la care se preia un citat sau o informație deținută dintr-o lucrare care nu a fost consultată de student.

> *op. cit.* (opera sau lucrarea citată), scris cu litere cursive, se folosește pentru înlocuirea titlului unei lucrări deja citate, trecându-se după prenumele și numele autorului.

¹ A se vedea V. Cioclei, *Manual de criminologie*, ediția 5, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 120.

³⁴ A se vedea V. Cioclei, *op. cit.*, p. 34.

> *ibidem* (în același loc), scris cu litere cursive, se folosește în cazul în care există trimitere succesivă (imediat următoare unei note de subsol) la aceeași lucrare, la același autor și aceeași pagină.

¹ A se vedea V. Cioclei, <i>Manual de criminologie</i> , ediția 5, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 120. 2. <i>Ibidem</i> .

> *idem*, scris cu litere cursive, ține locul numelui autorului și al lucrării în cazurile în care se fac trimiteri succesive (imediat următoare unei note de subsol) la aceeași lucrare, dar la pagină diferită.

¹ A se vedea V. Cioclei, *Manual de criminologie*, ediția 5, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 120.

² *Idem*, p. 24

> *loc. cit.* (locul citat) se utilizează în cazurile în care se face trimitere la două

¹ A se vedea A. R. Ilie, între „principiul specialității” și răspunderea penală generală a persoanei juridice. Privire asupra Proiectului noului Cod penal, în <i>Curierul judiciar</i> nr. 4/2009, p. 253.

² A se vedea A. R. Ilie, <i>loc. cit.</i>, p. 254.
--

articole diferite, preluate din aceeași culegere de studii și citate succesiv;

- Vor fi citate în notele de subsol numai lucrările efectiv consultate. Pentru ideile citite în alte lucrări, se va folosi numele autorului și opera citată, urmate de sintagma „*apud*”, potrivit celor de mai sus.

5. Anexe

- în cazul în care există tabele, figuri sau, eventual, studii de caz, acestea se trec în anexe, se numerotează și au denumiri.
- Anexele nu sunt obligatorii.

6. Bibliografia

- Este necesar ca lucrarea să conțină cel puțin 5-6 articole relevante pentru subiectul tratat.
- Este obligatoriu ca bibliografia să ateste cel puțin parcurgerea lucrărilor de referință din ultimii 10 ani, atât din literatura de specialitate internațională cât și din cea autohtonă.
- În bibliografie se citează doar ceea ce este citat în notele de subsol și toate sursele citate în notele de subsol trebuie să se regăsească în bibliografie.
- Autorii se trec în ordine alfabetică, în ordinea numelui, urmat de inițiala

prenumelui, lucrarea, editura, localitatea și anul.

- Bibliografia se poate structura pe tipul de lucrări, cărți, articole, sau surse;
- Paginile din lucrările citate în notele de subsol nu se menționează în bibliografie³⁵.

Se vor prezenta la curs modele și structuri privind elaborarea corectă a unei lucrări de disertație.

IV.3. Corupția – educație, prevenire și combatere. Strategia Națională Anticorupție.

Hotărârea Guvernului nr. 583 din 10 august 2016, publicată în Monitorul Oficial nr. 644 din 23 august 2016 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2016-2020, a seturilor de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public a fost realizată în corelare cu Mecanismul de Cooperare și Verificare prin care se acordă o importanță majoră măsurilor de prevenire a corupției în administrația publică atât la nivel național cât și la nivel local.

Analiza fenomenului corupției prin diverse instrumente de cercetare științifică completează politicile naționale anticorupție și ajută la o înțelegere mai amplă a cauzelor și consecințelor de ordin personal și profesional al corupției.

Fenomenul corupției este larg dezbătut în Comunitatea Europeană în diferite Conferințe organizate în țări din UE: precum Conferința Ministerială OCDE, Samitul de la Londra din 12 mai 2016 în care au fost relansate discuții privind lupta împotriva corupției ca prioritate globală. În diferite organisme constituite în ideea unanimă de a combate corupția și de a evalua țările UE, precum GRECO, UNCAC, RAI, SEEC, IACA, sunt numeroase dezbateri în privința implementării măsurilor anticorupție.

³⁵ https://drept.unibuc.ro/dyn_doc/despre-noi/Metodologie%20elaborare%20lucrare%20disertatie.pdf, 20.04.2019.

Așa cum prevede HG 583/10.08/2016 „Scopul Strategiei Naționale Anticorupție 2016 - 2020 este promovarea integrității, prin aplicarea riguroasă a cadrului normativ și instituțional în vederea prevenirii corupției în România. Documentul are un caracter multidisciplinar și este adresat tuturor instituțiilor publice reprezentând puterea executivă, legislativă și judecătorească, autorităților publice locale, mediului de afaceri și societății civile. Pentru fiecare tip de intervenție sunt identificate obiective generale și specifice. Toate acestea sunt dezvoltate prin asumarea transparenței decizionale și a guvernării deschise, ca un corolar al prezentului document strategic, dublată de abordarea trihotomică de intervenție strategică în domeniul anticorupției: prevenire, educație și combatere”³⁶.

Implementarea și monitorizarea SNA se realizează sub coordonarea Ministerului de Justiție cu raporate către Guvern, iar anual va face o sinteză către Parlamentul României asupra modului și stadiului implementării. „Stadiul implementării strategiei va fi evaluat pe baza unor rapoarte de monitorizare, elaborate anual de către secretariatul tehnic și vor include evaluări privind stadiul implementării strategiei, deficiențele constatate și recomandările pentru remediere. Rapoartele elaborate de secretariatul tehnic sunt prezentate la nivelul celor cinci platforme și dezbătute în cadrul Conferinței Anuale Anticorupție, organizate de regulă la data de 9 decembrie.

Monitorizarea prin mecanismele și măsurile propuse mai sus se va completa cu concluziile rapoartelor periodice emise de CE (în cadrul MCV), GRECO și ONU, precum și alte inițiative regionale sau internaționale la care România este parte”³⁷.

³⁶ Hotărâre nr. 583/2016 din 10 august 2016, emitent: Guvernul României, publicată în: Monitorul Oficial nr. 644 din 23 august 2016, 14.01.2019.

³⁷ *Ibidem*.

Bibliografie:

- Cozmei, Mihail, *Pagini din istoria învățământului artistic modern din Iași la 150 de ani*, Ediția a 2-a cu adăugiri, Editura Artes, Iași, 2010
- Constantinescu, Mihaela & Mureșan, Valentin. *Instituționalizarea eticii -mecanisme și instrumente*; Editura Universității din București, București, 2013
- Eco, Umberto, *Cum se face o teză de licență*, Editura Polirom, Iași, 2006
- Ioan, Beatrice, Gabriela, *etică și integritate academică, Ghid de bune practici*, Ed. Gr. T. Popa, Iași, 2018
- Ivan, Adrian, curs de *etică, integritate și anticorupție în administrația publică*
- Mureșan, Valentin, *Managementul eticii în organizații*; Editura Universității București, 2009
- Sava Valentin, *Învățământul artistic național ieșean și vocația lui europeană*, Ed. Artes, Iași, 2010
- Singer, Peter, *Tratat de etică*, Editura Polirom, București, 2006
- Șercan, Emilia, *Deontologie academică: ghid practic*, Editura Universității din București, 2017

Legislație

- Codul de etică și deontologie profesională al Universității Naționale de Arte „George Enescu”* Iași, 2018, <https://www.arteiasi.ro/wp-content/uploads/2018/05/Carta-UNAGE-Final-Site.pdf>
- Codul drepturilor și obligațiile studenților din UNAGE Iași*, <https://www.arteiasi.ro/wp-content/uploads/2018/04/sndtc151.pdf>
- Hotărârea Guvernului nr. 583 din 10 august 2016, publicată în Monitorul Oficial nr. 644 din 23 august 2016 privind aprobarea *Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2016-2020, a seturilor de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public.*
- Legea 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare*, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/52457>
- Legea Educației Naționale* nr. 1/2011
- Legea 8/1996 a drepturilor de autor și drepturilor conexe*, http://www.orda.ro/fisiere/2015/Legislatie/Lege_8_1996_ultima_modificare_9%20nov_2015.pdf

Manualul european privind etica în cercetare elaborat de Comisia Europeană, <http://datecdi.ro/sites/default/files//uploads/1.%20ghid%20privind%20etica%20%C3%AEn%20cercetarea%20%C8%99tiin%C8%9Bific%C4%83%20.pdf>, 15.04.2019
Ce este proprietatea intelectuală?, Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale

Surse WEB:

[http://www.calitate.tuiasi.ro/TUIASI.COD.01_Codul%20de%20etica_E3R0%20\(1\).pdf](http://www.calitate.tuiasi.ro/TUIASI.COD.01_Codul%20de%20etica_E3R0%20(1).pdf)
<https://www.unibuc.ro/wp-content/uploads/2018/12/Codul-de-Etica%CC%86-al-Universita%CC%86t%CC%A6ii-din-Bucures%CC%A6ti.pdf>
<https://dexonline.ro/definitie/etica>
<https://dexonline.ro/definitie/integritate>
Mircea Dumitru în interviu realizat de Florinela Iosip – <http://adevarul.ro/educatie/universitar>, 6 iunie 2018.
<https://www.arteiasi.ro/wp-content/uploads/2018/04/sndtc151.pdf>,
https://www.socialworker.com/featurearticles/ethicsarticles/What_Is_an_Ethical_Dilemma%3F
<https://dexonline.ro/definitie/deontologie>
https://www.osim.ro/publicatii/editura/Brosuri/04_Ce%20este%20proprietatea%20intelectuala.pdf,